

Vapaa

2/2012 • Vapaa-ajattelijain liitto

Ajatteliija

Vatikaani kiinnostunut
homoista, ei köyhistä s.5

Nettiradio
liberaalin asialla s.7

Kohti tunnustuksetonta
Suomea s.9

Saako tulla keskustelemaan
kuolemasta s.20

Käräjäoikeuden oikeuksia
tarkastelemassa s.24

KUNTA & VALTIO

TEEMA 2/2012

KIRKKO

VAPAA AJATTELIJA

KIISTAN KAPPELI

sivu 11

KOHTI TUNNUSTUKETONTA SUOMEA

sivu 9

PIENIÄ PERINTEITÄ

sivu 6

Pääkirjoitus

Jakamaton Suomi, Suomi kaikille! 3

Uskomaton maailma

Uutisia maailmalta 4

Ateistin arkea ja juhlaa

Pieniä perinteitä 6

Nettiradio liberaalien asialla /

Radio ja TV siirtyvät internetiin 7

Kunta, valtio & kirkko

Kohti tunnustuksetonta Suomea 9

Kiistan kappeli 11

Iltapäiväkerhotoiminnan tulee olla

tunnustuksetonta 15

Ihmisoikeusvaltuuskunta

uskomattoman asialla 17

Reilumpaa päiväkotia kaikille! 18

Saako tulla keskustelemaan kuolemasta 20

Pääesikunta vastentahtoinen

perusoikeusparannuksiin – oikeudellista ja

poliittista ohjausta tarvitaan 22

Käräjäoikeuden oikeuksia tarkastelemassa..... 24

Pääsihteerin palsta

Kunta ja valtio..... 26

Yhdistyneet ajattelijat

Helsingin yliopistolta vihreää valoa

tunnustuksettomalle avajaistilaisuudelle 28

Lahti korjaa ohjeistuksiaan ja jakaa ajatuksia .. 28

Pohjoisen havumetsävyöhykkeen

vapaa-ajattelijat opiskelevat ja retkeilevät 28

ET sai tukea Kotkassa ja Turussa 29

Vapaa-ajattelijoilta uusi stipendi 29

Jarlan sarjakuvaa jaettiin Kampissa..... 29

Hallittu ajatus

liittohallitus tiedottaa 30

Vapaa

Ajattelijat

USKONNOTTOMAN KULTTUURIN TIETOLEHTI

Puoluepoliittisesti sitoutumaton humanismin, rationaalisuuden, ateismin ja vapaa-ajattelun uskontokriittinen äänenkannattaja. Uskonnottomien yhdenvertaisen kohtelun, omantunnon ja vakaumuksen vapauden puolesta, valtiokirkkojen etuoikeuksia vastaan.

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain Liitto ry-
Fritänkarnas förbund rf

Vastaava päätoimittaja

Petri Karisma

Toimitussihteeri

Suvi Auvinen

Taittaja

Sauli Lehtinen

Toimituskunta

Lasse Pylkki pj,
Petri Karisma, Esa Ylikoski,
Aimo Törmänen,
Suvi Auvinen

**Lehden tilaukset ja
osoitteenmuutokset**

Vapaa-ajattelijain liitto/
Toimisto
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
0440 715 601
val@vapaa-ajattelijat.fi

**Jäsenasioita koskevat
yhteydenotot omaan
jäsenyhdistykseen, ks.
yhteystiedot lehden
lopusta.**

Ilmoitushinnat

Koko sivu: 500 €
Puoli sivua: 250 €

Painotiedot

Kirjapaino Lönnberg
Print&Promo
ISSN 2242-8992
4 numeroa vuodessa,
painos 2800 kpl.
Tilaushinta 25 €/vuosi.
Mahdollisista
kirjoituspalkkioista
sovittava ennakolta.
Kirjoittajien mielipiteet
eivät välttämättä vastaa
lehden ja julkaisijan
kantaa. Toimitus varaa
oikeuden muokata ja
lyhentää tekstejä.

**Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Fritänkarnas förbund rf**

Osoite

Neljäs Linja 1
00530 HELSINKI

Puheenjohtaja

Petri Karisma
petri.karisma@orvokki.net

Liike- ja yhteisötunnus

0221208-2

Yhdistys-

rekisterinumero
38101

Web

www.vapaa-ajattelijat.fi
val@vapaa-ajattelijat.fi

Pankkitiedot

Sampopankki
FI1180001400085180
Nordea
FI5612373000117835

Pääkirjoitus

Jakamaton Suomi, Suomi kaikille!

Petri Karisma

Suomi oli vielä pitkälle 1950 ja 60-luvuille leimallisesti yhden kulttuurin maa. Silloin oli jokseenkin luontevaa, että kaikki keskittyi yhden kulttuurin, kristillisen, ympärille. Tietysti silloinkin oli henkilöitä, jotka eivät jakaneet kristillistä kulttuuria ja arvopohjaa. Heitä oli kuitenkin niin vähän, ettei heidän sanomisiaan tarvinnut ottaa huomioon – ne saattoi sivuuttaa olan kohautuksella.

Nyt tilanne on toinen. Suomeen on tullut merkittäviä määriä ihmisiä muista kuin kristillisen kulttuurin maista. Eniten tilanne on kuitenkin muuttunut kantasuomalaisten piirissä. Nykyisin yli viidennes suomalaisista ei kuulu mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan. On myös hyvä huomata, että tämä uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumaton ryhmä on voimakkaimmin kasvava ryhmä Suomessa.

Uskonnottomien suurta ja jatkuvasti kasvavaa ryhmää ei voi nykyään niin vain sivuuttaa. Meidät on otettava mukaan rakentamaan yhteiskuntaa, jossa jokaisen on hyvä olla. Uskonnottomien tavoitteena on löytää paikkansa yhteiskunnan yhdenvertaisina ja arvostettuina jäseninä. Suomessa on vielä paljon

asioita, joista pitää sopia, jotta uskontoon sitoutuneet ja uskonnottomat kokisivat olonsa tervetulleeksi. On väärin kuvitella, että vakaumusten tasa-arvon ajaminen olisi uskonnonvastaisuutta. Tilanne on vain Suomessa muuttunut viimeisten muutaman vuosikymmenen aikana niin paljon, ettei yhtenäiskulttuurin opeilla enää selvitä yhteiskunnan rakentamisesta.

Koulujen päättymisen aikoihin puhkesi pienimuotoinen kohu Suvivirrestä. Kohun taustalla oli Kuopion piispa Jari Jolkkosen päätös kieltää lapsiaan osallistumasta Latokartanon koulun kevätjuhlaan, koska siellä ei laulettu Suvivirttä. Jolkkosen mielestä Suvivirsi on osa suomalaista kouluperinnettä, jonka vuoksi se tulisi laulaa jokaisessa koulussa. Vaikka Suvivirsi on vain pieni osa laajempaa

on äärimmäisen tärkeää säilyttää vanhat perinteet, vaikka osalle juhliin osallistujista ne edustaisivat kaikkea muuta kuin mukavaa ja muisteltavaa perinnettä. Itse toivoisin perinteeseen vetoajia miettämään vielä uudelleen, onko perinne tärkeämpi kuin se, että naapurisi tuntee itsensä tervetulleeksi yhteiseen juhlaan.

**Laki ja tavat
laahaavat jäljessä**

**Yli viidennes suomalaisista
ei kuulu uskonnolliseen
yhdyskuntaan.**

keskustelua julkisen tilan neutraalisuudesta, se ilmentää hyvin niitä jännitteitä, joita syntyy siitä, että aikaisemmin valtakulttuurina toiminut kristillisuus joutuu sopeutumaan yhdeksi kulttuuriksi muiden kulttuurien joukkoon. Enää ei ole mahdollista yhden ryhmän sanella, miten kaikkien muiden kuuluu viettää juhlaan julkisissa tiloissa.

Lukukausien päättymisten aikoihin ajoittuvat keskustelut juhlien sisällöstä ovat hyviä esimerkkejä siitä, kuinka aika ja arvostukset muuttuvat. Joillekin

Suomi tulee maallistumaan tulevaisuudessa kiihtyvään tahtiin. Selviä viitteitä tästä ovat mm. erittäin runsas lapsien kastamatta jättäminen ja kirkkohäiden radikaali väheneminen. Myös kirkkoon kuulumisen väheneminen jatkuvasti. Uutisen mukaan alle puolet nuorista tamperelaismiehistä kuuluu uskonnolliseen yhdyskuntaan. Tilastoja aiheesta löytyy paljon ja niiden yhteinen sanoma on selvä: uskonnollisuus vähenee Suomessa.

Uskonnottomuuden voimakas näkyville tulo yhteiskunnassa on suhteellisen uusi ilmiö. Suomi kansakuntana maallistuu, mutta laki ja tavat laahaavat aina hiukan jäljessä. Vapaa-ajattelijoiden, laajemmin uskonnottomien ja ateistien, täytyy pitää ääntä itsensä ja vaatia yhteiskuntaa muuttamaan siihen suuntaan, johon väestön katsomuksellinen rakenne viitoittaa. Suomesta tulee tehdä tunnustukseton valtio, jossa kaikkia uskontoja ja uskonnottomia maailmankatsomuksia kohdellaan puolueettomasti ja yhdenvertaisesti.

Koostanut Suvi Auvinen

Ortodoksinen kirkko taidetta tuhoamassa

Limingan kuvataidekoulusta valmistuneen **Hanni Haapaniemen** työt ovat herättäneet kohun Suomen ortodoksisen kirkon piirissä. Haapaniemen kuvat muisuttavat erehdyttävästi ikoneita, mutta kuvien teemat ovat kaikkea muuta kuin perinteisten ikonien aiheet.

Haapaniemen "ikoneissa" pyhimyksiltä näyttävät hahmot ovat pukeutuneet korsetteihin, pitävät orjia tai poseeraavat alastomina seksuaalisviritteissä kuvissa. Ortodoksisen kirkon jäsenet ovat olleet tuoltuneita aiheesta ja ilmoittaneet vaativansa kuvien ottamista pois näytteiltä sekä pyytävänsä niiden tuhoamista. Suomessa ei ole tuhotu kuvataidetta sisällöllisistä syistä talvisodan jälkeen.

Norja lakkauttaa valtionkirkon

1500-luvun alkupuolelta asti Norjassa vaikuttanut evankelis-luterilainen kirkko menettää asemansa Norjan valtionkirkkona. Kaikki parlamentin puolueet ovat sitoutuneet perustuslain muutokseen, jona

ka tultua voimaan evankelis-luterilainen kirkko lakkaa olemasta Norjan valtionkirkko.

Norja kohtelee vastedes eri uskontoja tasaveroisesti. Saman suuntaisesti kuin Suomessa, noin 80 prosenttia nor-

jalaisista kuuluu kirkkoon, mutta vain murto-osa käy kirkossa säännöllisesti. Maininta valtionkirkosta poistuu Norjan perustuslaista vuoden 2013 alusta.

Suomessa ei virallisesti ole valtionkirkkoa, sillä ev.lut. kirkkoa on 1800-luvulta johtanut kirkolliskokous. Valtio ja kirkko ovat kuitenkin vahvasti sidoksissa ja kirkolle on myönnetty esimerkiksi verotusoikeus.

Kristityt nuorille: "Älkää pitäkö toisianne kädestä!"

Kädestä pitäminen on seurustelua, suutelu kuuluu kihlaus-aikaan ja seksi avioliittoon? Tällä linjalla ovat Yhdysvaltojen Tennesseen osavaltion kouluviranomaiset. Äärikristilliseen raamattuvyöhykkeeseen kuuluvan osavaltion päättäjät ovat kieltäneet kouluista mainin-

nat kaikesta sellaisesta, joka voi johtaa seksiin. Tennesseessä ei saa enää mainita oppitunneilla seksivalistuksen yhteydessä mitään kädestä pitämisestä, sillä sen uskotaan viekoittelevan nuoret harrastamaan seksiä.

Seksivalistus osavaltion kouluissa antaa ainoaksi vaihtoehdoksi sek-

sistä pidättäytymisen kokonaan. Jos opettajat mainitsevat kädestä pitämisen läheisyyden muotona, opettaja odottaa syyte. Yhdysvaltain teiniraskausluvut ovat korkeimmat niissä osavaltioissa, joissa seksiopetuksessa kerrotaan ainoastaan seksistä pidättäytymisestä.

Vatikaani kiinnostunut homoista, ei köyhistä

Paavi Benedictus XVI:n johtaman roomalaiskatolisen kirkon uskonopin kongregatio on nuhdellut yhdysvaltalaisen Leadership Conference of Women Religious (LCWR) nunnia. Kirkon mukaan nunnat ovat keskittyneet liiaksi auttamaan köyhiä ja vähäosaisia eivätkä kirkon linjan mukaisesti keskitä voimavarojaan homojen ja aborttien vastustamiseen.

Vanhoillinen roomalaiskatolinen kirkko on tunnettu erityisesti ehkäisyn ja abortin vastustuksesta sekä viime vuosien pedofiiliaskandaaleistaan. LCWR, joka edustaa yli 80% USA:n nunnista, kertoo jäsenistönä olevan järkyttynyt nuhtelusta, sillä se kokee, että sosiaalisiin ja yhteiskunnallisiin ongelmiin keskittyminen olisi tärkeämpää kuin ihmisten tuomitseminen. Vatikaani ei ole samalla linjalla.

Paavi Benedictus XVI

Taas uusi uskonto – nyt palvotaan Batmania

Tämä päätömyys ei ole saanut alkuaan rapakon takaa vaan lähempää: Britanniassa palvotaan Gotham Cityn tummanpuhuvaa sankaria, Batmania. Batmanismiksi nimetty uskonto kutsuu mukaansa kaikki, jotka tahtovat taistella maailmassa vallitsevaa epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Uskonnolla on

jo tuhansia seuraajia ympäri maailmaa, mutta aktiivisinta toiminta on Britanniassa. Esimerkiksi Birminghamin kauduilla on nähty "Gotham Street Preacheriksi" eli Gothamien katusaarnaajaksi itseään tituleeraavan Batman-maskipäisen papin asuun sonnustautuneen henkilön saarnaavan batmanismien ilosanomaa lukemalla ääneen sarjakuvakirjaa.

Batmanismi on osa nuoren sukupolven uskontokriittisyyttä. Perustamalla toinen toistaan älyttömämpiä "uskontoja" ihmiset pyrkivät tekevään näkyväksi uskontojen naurettavuuden. Mitä eroa on sillä, uskotaanko harmaapartaaseen ukkoon pilven päällä vai mustaan lepakkoasuun pukeutuneeseen supersankariin? Eipä paljon.

Kirkko salaa historiaa sukututkijoilta

Sukututkimuksesta on tullut suosittu harrastus viime vuosien aikana. Luterilainen kirkko on kuitenkin pistämässä kapuloita sukututkijoiden rattaisiin. Arkistolaitoksen yksiköt eivät enää voi kunnolla palvella sukututkijoita luterilaisten kirkkoherranvirastojen haki-

essa pois maakunta-arkistoihin tallentamien vuosien 1910-60 kirkonkirjojen mikrofilmintä.

Suomen Sukututkimusseuran puheenjohtaja **Teppo Ylitälo** suree kirkon vastahankaista linjaa: "Vahvistakaa niitä siteitä, joilla me nykyihmiset liitymme sukupolvien ketjuun, perheeseen, sukuun, lähiyhteisöön ja yhteiskuntaan.

Jokaisella on oikeus juuriin, historiaan ja vahvaan identiteettiin. Juuretömuus, irrallisuus ja yhteisön ulkopuolelle jääminen tekevät ihmisestä kykenemättömän sitoutumaan nykyäivään, saati tulevaisuuteen. Ne estävät meitä kasvamasta täyteen mittaamme ihmisinä, lähimmäisinä ja yhteisön jäseninä."

Pieniä perinteitä

Jos lasta ei kasteta, miten se sitten nimensä saa, moni ihmettelee.

Heta Saxell

PERHEESSÄMME VIETETTIIN TAMMIKUUSSA NIMIJUHLIA, nyt jo toiseen kertaan. Edellisistä nimiäisistä oli kulunut reilut kaksi vuotta. Silloin jännitti, miten juhlat onnistuvat, mitä sukulaiset tuumisivat, kun lasta ei kasteta-kaan. Kaikki meni kuitenkin oikein hyvin, sukulaisten ihmettelyt käytiin läpi ennen juhlia ja seppelöity esikoinen otti kaiken tyyneästi. Nyt toisella kertaa kaikki tuntui aivan luontevalta, ikään kuin nimijuhlia olisi järjestellyt iät ja ajat, ja nimiäissankarikin juhli tyytyväisenä mukana.

Nimiäisjuhla-äki kokoontui siis kotiimme, ja jo tutulla kaavalla mies toivotti vieraat tervetulleiksi, minä kerroin nimen taustoista ja sitten nostimme maljan lapselle ja nimelle, joka nyt vihdoinkin paljastettiin. Isoisä piti puhetta jo täysin rutinoituneena; olivathan nämä jo neljännet lapsenlapsen nimiäiset, joissa hän puhui. Itse asiassa asia oli itsestäänselvyys isoisälle – tuskin häntä olisi saanut estettyä puheen pitämisessä, se oli hänelle jo täysin luonteva perinne, kuten meille kaikille muillekin.

Kummasti asioista tulee tuttuja perinteitä, vaikka niitä tekisi vasta toista kertaa. Meidän juhlassamme perinteet jatkuivat kummitodistusten jaolla sekä nyt tietysti esikoiselle annettiin oma isoveljen todistus ja nimiäissankarille oma todistuksensa kummien allekirjoituksella. Lopuksi lauloimme itse sanoittamamme version Putte-possun nimipäivistä päivitettyä kuopuksen nimellä. Laulun sanoista tehty koristeellinen moniste nimineen jää mukavaksi muistoksi päivästä, kuten kummitädin tekemä kukkaseppelekin. Juhlapäivän jälkeen kirjahyllyssä nököttävä Buddhan pää sai siis jo toisen pienen sepeleen päähänsä.

SUOMALAISEEN TAPAA PIDIMME lapsen nimen salaisuutena nimiäisiin asti. Useinhan ihmiset juuri

Saimme korjailla monia, jotka sitkeästi puhuivat ristiäisistä, vaikka oli kyse nimijuhlista.

panttaavat lapsen nimeä ristiäisiin asti, ja sitten lehdestä saa lukea lapsista, jotka ovat ”saaneet kasteessa” nimen. Kristillisessä kasteessa lapsi otetaan seurakunnan jäseneksi eikä sillä ole mitään tekemistä nimen kanssa. Jostain syystä Suomessa käytäntö on mennyt tähän, kun useissa muissa maissa lapsen nimi täytyy ilmoittaa jo synnytyssairaalassa ja kaste on sitten jätetty erikseen, jolloin sen uskonnollinen merkitys aivan oikein korostuu. Suomessa tuntuu yleinen näkemys olevan edelleenkin se, että lapsi todella saa kasteessa sen nimen. Jos lasta ei kasteta, miten se sitten nimensä saa, moni ihmettelee. Edelleenkin kuo-

puksen kohdalla saimme korjailla monia, jotka sitkeästi puhuivat ristiäisistä, vaikka toista kertaa jo oli kyse nimijuhlista.

Saman kaavan mukaan ohjelmassa oli vielä kuopuksenkin kohdalla siunaus, joka tällä kertaa järjestettiin toisten isovanhempien kotona, erikseen nimiäisistä tälläkin kertaa. Kyseessä oli isovanhempien itsensä toimittama siunaus. Tämä oli meidän versiomme jonkin sorttisesta kompromissista tilanteessa, jossa lapsen äiti ateistina ei tietenkään hyväksy lapsensa kastamista, lapsen isä ei taas kannata lapsikastetta ja lapsen toiset isovanhemmat taas näkevät kasteen erittäin merkittävänä ja tärkeänä. Tosin eipä siitä kasteesta tällä toisella kertaa ollut edes tarve keskustella, sillä nyt myös toinen lapsen vanhemmista on eronnut kirkosta. Kuopus oli hereillä toimituksen ajan, mutta esikoinen veteli sikeitä sohvilla, nukkui kuten aikanaan omankin siunauksensa kohdalla. Se mistä ei tiedä, ei vahingoita. Vai miten se nyt menikään.

Kirjoittaja on helsinkiläinen filosofian maisteri, vapaa kirjoittaja, toimittaja ja tiedottaja.

Heta Saxell. Kuva © Timo Saxell.

Nettiradio liberaalien asialla

Virhemarginaali levittää sekulaaria sanomaa internetin ihmemaassa. Kimmo Laine, yksi ohjelman tekijöistä, kertoo ohjelman syntyvaiheista ja podcast-lähetäjän kiireisestä päivästä.

Istun metrossa matkalla kohti Helsinkiä kuten monena aikaisempanakin lauantaiaamuna. Tällä kertaa hermoilen tavallista enemmän. Tulevatko vieraat ajoissa paikalle? Toimivatko uudet välineet? Onohdinko pakata jonkin tärkeän johdonpätän, jota ilman emme tule toimeen? Muistanko kysyä kaikki, mitä oli tarkoitus kysyä?

Olen matkalla nauhoittamaan podcastia.

Saan Facebookin kautta viestejä kännykkääni: Ilkka ei ehdi osallistumaan toiseen nauhoitukseen. Kansanedustajalla on tosi kiire, joten pitää tehdä juttu nopeasti. Onkohan se Turusta tuleva sankari ehtinyt juonaansa? Epätoivo hiipii mieleeni.

Kompastelen johtoihin ja hermoilen.

PALATAAN KUITENKIN PUOLI vuotta ajassa taaksepäin lokakuuhun 2011. Minä ja kaksi muuta Helsingin vapaa-ajattelijaa, **Markku Pääkönen** ja **Ilkka Vuorikuru**, keskustelimme Googlen videokeskustelu Hangoutissa juuri julkaistusta Uskomaton-lehdestä, jonka tekoon olimme osallistuneet. Heitin ilmoille ajatuksen, että ryhtyisimme tekemään podcastia. Ajatus oli pyörinyt mielessäni jo pari vuotta ja olin lähinnä etsinyt sopivia aisapareja. Nyt vaikutti siltä, että pätevät tekijät olivat löytäneet. Ideasta innostuttiin ja ensimmäinen ohjelma nauhoitettiin jo kuukautta myöhemmin.

Alusta asti oli selvää, että ohjelma on itsenäinen eikä riippu-

Podcastia voi lähettää lähes mistä tahansa. Virhemarginaalissa äänessä Kimmo Laine.

vainen esimerkiksi Helsingin Vapaa-ajattelijoista. Tahtonamme oli voida käsitellä laajempaa aihevalikoimaa kuin pelkkää sekularismia ja uskonnottomuutta. Sekularismin lisäksi ohjelman aiheiksi ovat nousseet politiikka, ihmisoikeuskysymykset, tekijänoikeudet, taide ja paljon muutakin. Aiheemme sinällään ovat usein liberaalisti ja vapaasti ajattelevia

ihmisiä kiinnostavia, mutta ne eivät aina suoranaisesti liity uskonnottomuuteen.

Ohjelmamme sai nimekseen Virhemarginaali, koska koemme käsittelevämme niiden marginaaliryhmien asioita, jotka yhteiskunnassamme ehkä kaipaavat parannusta. Me olemme seksuaalisten vähemmistöjen, uskonottomien, ja kaikkien ennakko-

luulottomasti eteenpäin katsovien yhteiskunnan edistäjien asialla.

SAAVUN PERILLE TÖÖLÖÖN, Markku Pääkkösen taiteilija-ateljeehen, josta on nyt tullut nauhoitusstudiomme. Kasaamme uudet studiovehkeet, jotka ovat juuri pari päivää aiemmin saapuneet Saksasta. Kompastelen johtoihin, säädän äänitasoja ja mikrofoneja, hermoilen lisää. Ilkka Vuorikuru, toimittajamme ja nyt myös autonkuljettajamme, raahaa ensimmäisen haastateltavamme studioon ajallaan. Nauhoitamme ohjelman ja kiitämme vierasta jäaden odottelemaan seuraavaa vierastamme, kansanedustaja **Outi Alanko-Kahiluotoa**, saapuvaksi ohjelmaan keskuste-

**Tämä työ
palkitsee muilla
tavoin kuin
taloudellisesti.**

lemaan perustulosta. Hermoilen ja jännitän. En ole ennen tavannut kansanedustajia. Pian huomaan hermoil-

leeni aivan turhaan, sillä Alanko-Kahiluoto on mukava ja helposti lähestyttävä henkilö. Saamme keskustelun nauhoitettua, ja voin vihdoinkin huo-kaista helpotuksesta. Kaikki meni niin hyvin kuin vain saattoi toivoa.

Kotiin palattuani oloni on kuin olisi kokonaisen työpäivän tehnyt. Ja näinhän se itseasiassa onkin, huomaan kelloon katsoessani. Ainut ero on siinä, että tästä ei makseta mitään. Tämä on työtä, joka palkitsee tekijänsä muulla tavoin. Onnistumisen tunteet, kaikki ohjelman ”tykkääjät” sosiaalisessa mediassa, palautteet, jota ohjelmista saamme – ne ovat kaikki rahaa arvokkaampia palkintoja.

Siksi me tätä teemme.

Radio ja TV siirtyvät internetiin

Petri Karisma

Aikaisemmin kaikki radio ja tv-lähetykset olivat tiukasti sidottuja niiden lähettämiseen erikseen suunniteltuihin laitteisiin. Nykyään ääni- ja video-ohjelmat ovat osa internetiä. Tunnetuimpia kotimaisia ohjelmantarjoajia lie-nee Yle Areena, jossa on tarjolla suuri osa Ylen ohjelmista verkossa katseltaviksi ja kuunneltaviksi. Suuret toimijat eivät kuitenkaan ole ainoita, jotka tuottavat sisältöä: Nykyään kuka tahansa voi pienillä kustannuksilla tai jopa täysin ilmaiseksi sekä paikasta riippumatta tuottaa omaa ohjelmaansa. Internetin ääni- ja video-ohjelmia voi seurata kaikilla laitteilla, joilla pääsee internetiin: tietokoneilla, älypuhelimilla, tablet-tietokoneilla...

Virhemarginaali määrittelee itsensä seuraavasti:

Virhemarginaali-podcast on mediaprojekti, joka tuo eet-

tisen liberalismiin ja sekulaarihumanismin näkökulman ajankoh- taiseihin asioihin. Virhemarginaali on poliittisesti sitoutumaton vapaaehtoisprojekti, joka pyrkii toimimaan kansalaisjärjestöjen ja

ruohonjuuritason ilmiöiden pa- rissa.

NETTIVINKKI: Kuuntele Virhemarginaalia ja tutustu projektiin laajemmin netissä virhemarginaali.wordpress.com

Kohti tunnustuksetonta Suomea

Kirkko eroon valtiosta? Kyllä, mutta tunnustuksettomuus on paljon muutakin.

Petri Karisma avaa monimutkaisena pidettyä tunnustuksettomuutta ja yllyttää kanssa-vapaa-ajattelijoita ajamaan tunnustuksettomuuden asiaa.

Petri Karisma

SUOMESSA VAPAA-AJATTELIJOIDEN keskeisenä tavoitteena on ollut kirkon erottaminen valtiosta. Ranskassa on lähdetty asiaa tarkastelemaan hiukan eri kannalta. Ranskaan säädettiin jo vuonna 1905 laki, joka mukaan valtio kohtelee puolueettomasti ja yhdenvertaisesti kaikkia uskontoja ja uskonnottomia maailmankatsomuksia. Tätä ajatusta kutsutaan ranskassa nimellä laïcité. Suomeksi se käännetään tunnustuksettomuudeksi.

Kirkon ja valtion erottaminen on perusperiaatteiltaan hyvä tavoite, mutta ainakin minut se jättää hiukan kylmäksi. Kirkko eroon valtiosta -tavoite antaa hyvin yksinkertaistavan ja negatiivisen kuvan erittäin monimutkaisesta ja positiivisesta asiakonaisuudesta. Itse lähtisin tavoittelemaan yhteiskunnallista muutosta enemmän Ranskan tyyllisellä tunnustuksettomuusajatuksella.

Tunnustukseton yhteiskunta on huomattavasti laajempi ja syvällisempi ajatus kuin pelkkä kirkko eroon valtiosta. Tunnustuksettomuudessa on myös se etu, että se on positiivinen ilmaus ja tarjoaa itsessään valtio-opillisen ratkaisun. On huomattavasti parempi olla jonkin asian puolesta - tunnustuksettomuus, kuin jokin vastaan - kirkko irti valtiosta.

RANSKASSA TUNNUSTUKSETTOMUUDEN yksi keskeinen käännekohta on Ranskan vallankumous. Vallankumouksen pyörteissä katolinen kirkko menetti valtionuskonnon aseman ja uskonnonvapaus tuli osaksi ihmisoikeuksien julistusta. Vuoden 1789 julistus määrittelee uskonnonvapauden: ”Ketään ei saa häiritä mielipiteidensä tähden, edes uskonnollisten, kunhan niiden ilmaiseminen ei häiritse lain määräämää julkista järjestystä.”

son laeissa tilanne ei ole mitenkään ke- huttava.

Niin omituiselta kuin väittämä saat- taa kuulostaa, nykyinen perustusla- ki määrittelee Suomen tunnustukset- tomaksi valtioksi. Professorit **Tuomas Ojanen** ja **Martin Scheinin** ilmaisevat asian Perusoikeudet -kirjassa seura- vasti: ”Perustuslain 11 §:ssä turvattuun uskonnon ja omantunnon vapauteen liit- tyy kiinteästi perustuslain 6 § 2 momen- tissa säädetty syrjinnän kieltö. Säännök- sen mukaan on kiellettyä asettaa ketään ”ilman hyväksyttävää syytä” eri asemaan esimerkiksi uskonnon, vakaumuksen tai mielipiteen perusteella. Perusoikeusuu- distusta koskevan hallituksen esityksen mukaan 6 §:stä seuraa julkisen vallan

On parempi olla jonkin asian puolesta – tunnustuksettomuus, kuin jotakin vastaan – kirkko irti valtiosta.

Varsinainen tunnustuksettomuus, laïcité, näki päivän valon 1905 säädety- n lain muodossa. Lain perusteella Rans- kasta tuli valtio, joka ei tunnusta tai tue mitään uskontokuntaa.

Tunnustuksettomuusperiaatteen mu- kaan Ranskan valtio kohtelee puolueet- tomasti ja yhdenvertaisesti kaikkia us-kontoja ja uskonnottomia maailman- katsomuksia.

TUNNUSTUKSETTOMUUDEN SUH- TEEN SUOMESSA tilanne on kaksijakoi- nen. Perustuslain osalta tunnustukset- tomuus voi hyvin, mutta alemman ta-

käyttöön kohdistuva velvoite kohdella tasapuolisesti kaikkia uskonnollisia yh- dyskuntia tai maailmankatsomuksellisia suuntauksia.”

On hienoa huomata, että ainakin pe- rustuslain osalta Suomi on menossa oi- keaan suuntaan. Suomessa on yhtä mo- derni perustuslaki kuin monessa Kes- ki-Euroopan vanhassa sivistysvalti- os. Jostain syystä lainsäätäjiltä on jäänyt alemman tason lakien osalta huoma- matta perustuslain velvoitteet, eivätkä he olen ryhtyneet toimiin tunnustukset- toman valtion rakentamiseksi. On toi-

vottavaa, että aikaa myöten alemman tason lakeja harmonisoidaan perustuslain henkeen ja kirjaimeen.

MITÄ TUNNUSTUKSETTOMUUS KÄYTÄNNÖSSÄ tarkoittaisi Suomessa?

Tunnustuksettoman Suomen mallia voisi lähteä hahmottamaan vaikka julkisen vallan puolueettomuuden ja neutraaliuden kautta. Tunnustuksettomassa Suomessa kaikki

olisivat tervetulleita kaikkiin julkisiin tilaisuuksiin ja tiloihin. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, ettei mitään uskonnon elementtejä olisi julkisissa tilaisuuksissa tai tiloissa.

Nykyisin lähes kaikissa julkisissa tilaisuuksissa noudatetaan tunnustuksettomuuden periaatetta. Ainoita selviä poikkeuksia ovat koulut (niistä varsinkin peruskoulut) ja armeija.

Tunnustuksettomassa valtiossa kansalaisten perusoikeuksia ei pyritä loukkaamaan perinteen varjolla. Niissä on ymmärretty kaksi keskeistä asiaa. Ensimmäiseksi on ymmärretty, etteivät kaikki koe itseään tervetulleeksi tilaisuuteen, jossa harjoitetaan jotain tiettyä uskontoa. Toiseksi on ymmärretty, etteivät uskonto eivätkä siihen uskovat menetä mitään, vaikka har-

Uskonnollisten elementtien käyttö ei kuulu julkisiin tiloihin.

Tunnustukseton valtio ei ole ateistinen.

joittaisivat uskontoaan omissa tilaisuuksissaan yhdessä niiden kanssa, jotka jakavat uskon.

Uskonto tai muu maailmankatsomus ymmärretään tunnustuksettomassa valtiossa yksityisasiaksi. Suomessa poliittinen mielipide on ymmärretty lähes koko itsenäisyyden ajan yksityisasiaksi. Poliittisen katsomuksen on saanut sanoa julki, mutta kukaan ei ole pakottanut kertomaan poliittista kantaa. Uskontojen osalta tulee menetellä samalla tavoin kuin politiikan kohdalla: kantansa saa tuoda julki, mutta kukaan ei ole velvoitettu kertomaan kantaansa, mikäli ei sitä halua. Tunnustuksettomuuden tavoite on jakamaton yhteiskunta, jossa kansalaisia ei jaeta uskonnollisen tai muun maailmankatsomuksen takia erillisiin ryhmiin.

Edellä kuvatut ovat poimintoja tunnustuksettoman Suomen piirteistä. Keskeisintä on, että kaikkia uskontoja ja muita maailmankatsomuksia kohdellaan yhdenvertaisesti ja kaikille taataan omantunnon vapaus. Tunnustuksettomuuden peruspilareita ovat ihmis- ja perusoikeudet. On erittäin tärkeä muistaa, että tunnustukseton valtio ei ole ateistinen eikä se toimi uskontoja vastaan.

Kiistan kappeli

Suvi Auvinen

Helsinki on saanut uuden maamerkin keskelle kaupunkia. Kuinka uskonnollinen rakennus päätyi näin keskeiselle sijainnille, mitkä tahot asiaa ovat ajaneet ja kenen rahoilla kappeli lopulta toimii? Vapaa Ajattelijan syynissä Kampin kiistelly kappeli.

KIVENHEITON PÄÄSSÄ HELSINGIN rautatieasemasta, keskustan suurimpien ostoskeskusten väliseen maastoon on kohonnut uusi maamerkki. Kampin Narinkkatoria koristaa tai kauhistaa, katsojasta riippuen, Kampin kappeliksi nimetty rakennus.

Puinen reilu kymmenmetrinen saavilta tai arkilta näyttävä rakennus kiinnittää huomion jo kaukaa. Kappeli on ollut yksi Helsinki Design-pääkaupunkivuoden kärkihankkeista. Kappelista on järjestetty jo 2000-luvun alussa arkkitehtuurikilpailu, jonka voittajasuunnitelmaa ei kuitenkaan tällöin toteutettu seurakuntayhtymän heikon taloudellisen tilanteen vuoksi.

Sitten apuun riensi Helsingin kaupunki.

”IDEA LÄHTI KAUPUNKISUUNNITTELUN puolelta. Sieltä tuli periaatteessa hyvä ajatus, että kaupunkitilaan haluttaisiin jotain muutakin kuin kaupallisia tiloja”, kertoo Helsingin kaupunginvaltuutettu **Thomas Rantanen** (vihr.). Rantanen on seurannut kaupunginvaltuustossa kappeliasian etenemistä.

”Periaatteessa olen sitä mieltä, että kappeli saa olla olemassa. Hiljenty mistila keskellä kaupunkia on hyvä idea ja kaupunkitilan monimuotoisuutta tulee mielestäni tukea”, Rantanen toteaa. Ongelmalliseksi hän kokee kuitenkin sen, kuinka kirkon ja kunnan rahat on Kampin kappelintapauksessa sotkettu toisiinsa.

Helsingin kaupunki teetti Kampin kappelista suunnitelman. Yhteinen kirkkoneuvosto esitti kaupunginvaltuustolle tontin saamista ilmaiseksi käyttöön. Tähän kaupunginvaltuustoto ei taipunut, mutta suostui kirkon kannalta erittäin edulliseen sopimukseen: 5 169 euron vuosivuokra ja vuokrasopimus 50 vuodeksi. Tont-

tivuokra olisi edullinen missä tahansa, mutta kun puhutaan Helsingin ydinkeskustasta, on kyse miltei lahjoituksesta.

”Demokratian perusperiaatteisiin kuuluu se, että hallinto ei kommentoi tai tue yksittäisiä projekteja. Kaupungilla on ollut sellainen käytäntö, että maanvuokralla ja tilavuokralla, joita kiinteistövirasto perii, ei subventoida minkäänlaisia hankkeita. Jos esimerkiksi sosiaalitoimi pitää kappelintointia kannatettavana, se voi omasta budjetistaan osallistua projektin tukemiseen. Tällainen päätös, jossa alhaisella tonttivuokralla tuetaan suoraan kappelihanke, on ennenkuulumaton”, Rantanen miettii.

Sosiaalivirastosta Kampissa työskentelee kaksi sosiaalityöntekijää, kaksi sosiaaliohjaajaa ja kaksi vahtimestaria.

Kaupunki maksaa kirkolle viisinkertaisesti sen, mitä kirkko kaupungille.

Helsingin seurakunnat on palkannut kappeliin kuusi työntekijää. Sosiaalivirasto maksaa tilavuokraa kirkolle.

Kuvio on seuraava: Kaupunki tukee kappelia alhaisella vuokratasolla. Sen lisäksi se sijoittaa tiloihin omia työntekijöitään, joiden työpanos tukee toiminnallisesti kappelintointia. Kaiken tämän päälle kaupunki maksaa vuokraa työntekijöidensä työtiloista.

Miten tähän päädyttiin?

”KIRKOLLA OLI PERIAATTEESA halua lähteä kehittämään Kampin kappelintointia”, Rantanen kertoo, ”mutta koska kirkon rahat olivat vähissä, piti keksiä jokin yhteistyötaho.”

ON HELSINGIN KAUPUNGIN JA EVANKELISLUTERILAISEN SEURAKUNNAN YHTEISPROJEKTI: HILJENTYMISKAPPELI, JOSSA TOIMII MYÖS KAUPUNGIN SOSIAALITYÖNTEKIJÖITÄ...

Helsingin sosiaalijohtaja **Paavo Voutilainen** (kok./sit.) tuli hätiin ja ehdotti, että sosiaalivirasto sijoittaisi tiloihin omia työntekijöitään etsimään potentiaalisia asiakkaita.

Sosiaalijohtaja Voutilainen on mies, johon kaikki tuntuu palaavan.

minnän rajamailla tapahtuva toiminta äkkiä hyväksyttävää.

Sosiaalilautakunnan puheenjohtaja **Sirkku Ingervo** (vihr.) on Voutilaisen suurimpia tukijoita lautakunnassa. Ingervo on myös Helsingin yhteisen kirkkoneuvoston jäsen ja kuulunut Malmin,

alusta Kampin toiminta tulee osaksi yleistä budjettia.

Onko rahat käytetty viisaimmalla mahdollisella tavalla?

”Aika näyttää, onko tämä ollut hyvä ratkaisu”, Tuomas Rantanen toteaa. ”Sosiaalitoimen mielestä tässä säästetään, koska kirkko maksaa osan muista kuluista kuten tiloista. Samanlainen diili olisi kuitenkin voitu tehdä jonkin muunkin tahon kanssa. Kampin alueella olisi esimerkiksi ollut tarjolla vanhan linja-autoaseman tilat. Tilat ovat kaupungin hallinnassa, jolloin sopimus olisi voitu tehdä kaupungin eri hallintoelinten kesken.”

RANTANEN PITÄÄ JOKSEENKIN ongelmallisena sitä, että sosiaalityötä on sijoitettu uskonnollisen rakennuksen sisälle:

”Päätöstä tehtäessä on vedottu esimerkiksi siihen, että kappelilla saavutetaan alueella parveilevia nuorisoporukoita. Ensinnäkin, jos nuoria halutaan tavoittaa, voisi rahat suunnata jalkautuvaan nuorisotyöhön. Toisekseen näissä porukoissa voi olla paljon muihin uskontokuntiin kuuluvia nuoria, joille sosiaalityön sijoittuminen kappeliin voi tulla kynnyskysymykseksi. Monet niistä, joita sosiaalityön pitäisi tavoittaa, eivät koe kirkkoa omaksi paikakseen.”

”Aina kun mennään kristilliselle alueelle, asioista tulee helposti mustavalkoisia”, Rantanen miettii. ”Asetelmaksi tulee helposti kristityt vastaan ateistit, jotka molemmat näkevät asian vain yksinkertaisen hyvänä tai pahana. Keskellä huutelemme me humanistit, jotka emme vihaa kirkkoa, mutta haluaisimme pitää kirkon ja kunnallispolitiikan sekä niiden rahoitukset erillään”, Rantanen naurahtaa.

Kampin kappeli kohoaa aurinkoisella Narinkkatorilla. Turistit räpsivät kuvia designrakennuksesta ja valuvat sisään ihmettelemään. Tilan hiljentymiselle kappeli tarjoaa ehkä talvella, mutta kesällä jatkuva ihmisvirta ei kappelinkaan sisällä lakkaa. Käytävän päässä on pieni pöytä, jolla lepää Raamattu ja metallinen risti. Tunnustuksettomaksi hiljentymispaikaksi Kampin kappelista ei ehkä ole, mutta turisteja se saattaa designpääkaupunkiin houkutella.

KAUPUNKI SPONSOROI SEURAKUNTAA HALVALLA VUOKRALLA, JA MAKSAA OSAN TYÖNTEKIJÖIDEN PALKOISTA.

HELSINKILÄISISTÄ **40%** EI KUITENKAAN KUULU EV.LUT. SEURAKUNTAAN

MINÄ EN KUULU KIRKKOON...KÄYTÄTEKÖ TE TÄHÄN KAPPELIHANKKEESEEN MYÖS MINUN VERORAHOJANI?

Iltapäiväkerhotoiminnan tulee olla tunnustuksetonta

Pienet koululaiset pääsevät koulusta usein ennen vanhempien työpäivän päättymistä. Lapsille on monin paikoin järjestetty iltapäiväkerhoja, joiden lain mukaan tulee olla uskonnollisesti tunnustuksetonta. Mikä on asian todellinen laita?

Esa Ylikoski

EKA- JA TOKALUOKKALAISEN koulupäivä on lyhyempi kuin ylemmillä luokilla ja lapset ovat niin nuoria, että useimmat tarvitsevat hoitoa, kun vanhemmat ovat töissä. Kolme vuotta sitten tehdyn Esa Iivosen selvityksen mukaan kunnat tuottavat iltapäiväkerhoista noin puolet. Toinen puoli hankitaan ulkopuolisilta toimijoilta erilaisin sopimusjärjestelyin. Palvelu on perheille maksullista.

Pienten koululaisten iltapäivähoito on lakisääteistä kuntien vastuulla olevaa toimintaa. Siinä samoin kuin päivähoitossa ja koulussa on uskonnon ja omantunnon vapauden sekä lasten yhdenvertaisen kohtelun ongelmia. Perusoikeuksien toteutu-

tä demarien Nuoret Kotkat ovat paikoin iltapäiväkerhojen pitäjinä. Toisen puolen kerhoista, eli kokonaismäärästä noin neljänneksen, ovat saaneet hoitaakseen evankelis-luterilaiset seurakunnat.

Koululaisten aamu- ja iltapäivähoito on säädösten mukaan uskonnollisesti tunnustuksetonta ja poliittisesti sitoutumatonta toimintaa. Näin tulisi olla myös seurakuntien hoitamissa iltapäiväkerhoissa. Näin ei kuitenkaan aina ole, vaan seurakuntien kerhotoimintaan on saatettu ympäri uskonnon harjoitta-

mista, esimerkiksi johdettua rukousta välipalan jakamisen yhteydessä.

SEURAKUNNILLA ON PITKÄT historialliset perinteet omasta lapsi- ja nuorisotyöstä, pyhäkoulusta erilaisiin kerhoihin. Jos samat työntekijät pitävät välillä seurakunnan omia kerhoja, joissa on uskonnollista kasvatus- ja välillä kunnan tilaamia iltapäiväkerhoja, heillä voi olla ilmeisiä roolin vaihtoon liittyviä ongelmia, vaikka esimies ei heitä suoranaisesti lähetystyöhön iltapäiväkerhoissa olisi käskentäkään.

Kunnat ovat jakaneet eri toimijoiden iltapäiväkerhoja siten, että alueella saattaa toimia vain seurakunnan kerho. Vanhemmalla ei ole tällöin mahdollisuutta valita muuta kuin seurakunnan kerho, sillä lapsi ei

Perusoikeuksien toteutumista on syytä valvoa ja havaittuihin epäkohtiin tarpeen puuttua.

mista on syytä valvoa ja havaittuihin epäkohtiin tarpeen puuttua.

Noin puolet ulkopuolisista toimijoista on erilaisia kolmannen sektorin järjestöjä, kuten urheiluseuroja tai lapsi- ja nuorisotyötä tekeviä järjestöjä. Sekä Kokoomuksen Minut et-

Pienet koululaiset viettävät iltapäivätunteja kerhoissa.

voi itse kulkea koulun jälkeen pitkiä matkoja. Kun kyse on julkisesta palvelusta, kerhojen tulisi olla suhteellisen tasalaatuisia ja toimia samojen pelisääntöjen mukaan.

Vapaa-ajattelijain liitto on ottanut kantaa koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämiseen vuonna 2009 antamassaan lausunnossa. Li-

Seurakuntien kerhotoimintaan ympäritään uskonnon harjoittamista.

ton mielestä kuntien ei tule antaa yleistä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa uskonnollisten yhteisöjen ja seurakuntien hoidettavaksi lainkaan, sillä se ei ole luottamus- tai herättävä vaihtoehto. Kuntien on suositeltavaa tuottaa tätä tärkeää ja kehittyvää palvelua itse tai käyttää vain yleiseen palveluun sopivia kolmannen sektorin järjestöjä.

Mikäli kunnat kuitenkin antavat aamu- ja iltapäivähoidon tuottamista myös uskonnollisten yhdyskuntien hoidettavaksi, niitä koskevissa avustus- ja palvelusopimuksissa sekä niiden valvonnassa tulisi kiinnittää erityinen huomio siihen, ettei toiminta saa olla luonteeltaan uskonnollista.

Virallinen valvontavelvollisuus asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi on kunnalla, joka on palvelun tilaaja. Yleinen valvontavelvollisuus on tietysti myös lasten vanhemmillä. Toiminnan neutraalisuudesta on syytä kysymällä varmistaa, ettei toimintaan sisälly uskonnollista ohjelmaa eikä johdettua uskonnon harjoittamista. Tämän täytyy koskea kaikkia, ei vain niitä lapsia, joiden vanhemmat ottavat asian puheeksi.

HAVAITUISTA EPÄKOHDISTA on syytä paitsi keskustella henkilökunnan jäsenten ja heidän esimiehensä kanssa että ilmoittaa kunnan vastaaville viranomaisille, jot-

Mikäli epäkohtia ei korjata, niiden korjaamiseksi on mahdollista toimia viime kädessä myös hallinto- oikeudellisin toimin.

ka ovat tämän julkisen palvelun tilaajia. Suositeltavaa on kertoa tilanteesta myös uskonnottomien oikeusturva- ja etujärjestönä toimivalle Vapaa-ajattelijain liitolle tai sen lähimmälle alueelliselle jäsenyhdistykselle. Mikäli epäkohtia ei korjata, niiden korjaamiseksi on mahdollista toimia viime kädessä myös hallinto-oikeudellisin toimin.

Joskus pelkkä tämän mahdollisuuden esilletulo nopeuttaa korjaavia toimia.

Julkisissa palveluissa tulee kunnioittaa kaikkien ihmisten ja varsinkin pienten, puolustuskyvyttömiä lasten yhdenvertaista, tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua myös uskontojen ja vakaumusten suhteen.

Ihmisoikeusvaltuuskunta uskomattoman asialla

**Ihmisoikeuskeskuksella on
ihmisoikeusvaltuuskunta,
joka toimii perus- ja
ihmisoikeusalan
toimijoiden kansallisena
yhteistyöelimenä.**

Eduskunnan oikeusasiamiehen toimiston yhteyteen on perustettu Ihmisoikeuskeskus. Uskonottomien oikeuksia ihmisoikeusvaltuuskunnassa tarkasteleva Esa Ylikoski kertoo uuden toimielimen synnystä, tavoitteista ja käytännöistä.

Esa Ylikoski

KEVÄÄLLÄ 2012 TOIMINTANSA aloittanut Ihmisoikeuskeskus on uusi toimielin, joka pyrkii edistämään ihmis- ja perusoikeuksia. Se toimii eduskunnan oikeusasiamiehen toimiston yhteydessä. Ihmisoikeuskeskuksen johtajaksi on nimetty **Sirpa Rautio**.

Ihmisoikeuskeskuksella on ihmisoikeusvaltuuskunta, joka toimii perus- ja ihmisoikeusalan toimijoiden kansallisena yhteistyöelimenä. Oikeusasiamies on asettanut siihen 40 jäsentä nelivuotiskaudeksi. Pu-

heenjohtajana toimii Ihmisoikeuskeskuksen johtaja, ja varapuheenjohtajaksi valittiin professori **Pentti Arajärvi**. Vapaa-ajattelijain Liitto ry:tä edustaa valtuuskunnassa liiton pääsihteeri **Esa Ylikoski**.

Eduskunnan oikeusasiamiehen, Ihmisoikeuskeskuksen ja Ihmisoikeusvaltuuskunnan on tarkoitus yhdessä muodostaa nk. Pariisin periaatteiden mukainen kansallinen ihmisoikeusinstituutio. Valtuuskunta käsittelee laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä perus- ja ihmisoikeusasioita, hyväksyy vuosittain Ihmisoikeuskeskuksen toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen.

Mitkä Pariisin periaatteet?

- Pariisin periaatteet ovat keskeinen ihmisoikeusinstituutioiden arviointikriteeri.
- Periaatteet hyväksyttiin yksimielisesti YK:n ihmisoikeustoimikunnan päätöslauselmassa vuonna 1993 ja saman vuoden ihmisoikeuskonferenssin päätöksiä kirjauksissa.
- Pariisin periaatteiden mukaan kansalliset ihmisoikeusinstituutiot tulee perustaa perustuslain tai lain tasoisella säädöksellä, jossa määritellään instituution tehtävät, kokoonpano sekä toimivaltuudet.
- Instituutiolla tulee olla itsenäinen ja riippumaton asema pait-

si muodollisesti, myös taloudellisesti ja hallinnollisesti.

- Ihmisoikeusinstituutiolle tulee myös antaa niin laaja tehtäväkuva kuin on mahdollista ihmisoikeuksien edistämiseksi ja turvaamiseksi.

- Pariisin periaatteet edellyttävät, että instituutiolla on moniarvoinen kokoonpano, joka kattaa ne yhteiskunnalliset tahot, jotka osallistuvat ihmisoikeustyöhön kansallisella tasolla.

- Suomessa ei tähän asti ole ollut Pariisin periaatteet täyttävää kansallista ihmisoikeusinstituutiota.

Aloitussuoden toimintasuunnitelma hyväksyttiin kesäkuussa 2012. Alkuvaiheessa painopiste on kansallisen perus- ja ihmisoikeuksia koskevan yhteistyön ja tiedonkulun kehittämisessä, tiedottamistoiminnassa sekä perus- ja ihmisoikeuskoulutuksessa ja -kasvatuksessa. Meneillään olevia kanteluasioita eduskunnan oikeusasiamiehelle tai oikeuskanslerille valtuuskunta ei käsittele.

IHMISOIKEUSKESKUKSEN TEHTÄVÄNÄ VOISI olla perustaa Suomen perus- ja ihmisoikeuksien tietopankki sekä myös nettiportaali, johon koottaisiin keskeiset ihmisoikeuksiin liittyvät viranomaislausunnot, selonteot, raportit, valvontaelinten loppupäätelmät ja suositukset, tuomioistuinten ja ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisut, eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytäntöjä ja kansalaisjärjestöjen lausuntoja.

Ihmisoikeusvaltuuskunta päättäne aluksi myös erinäisten selvitysten tekemisestä tai teettämisestä. Ajatuksena on jo vuoden 2012 aikana tehdä ainakin kartoitus ihmisoikeuskoulutuksen ja kasvatuksen toteutumisesta Suomessa kaikilla tasoilla. Temaattisista painopisteistä kahdelle vuodelle päätettäneen jo kesäkuussa.

Liiton edustajan Ylikosken toimesta valtuuskunnassa nousevat esille myös yhdenvertaisuuden käytännön toteutumisen ongelmat uskonnon, omantunnon ja vakaumuksen vapauden alueella erityisesti koskien lasten ja nuorten kohtelua julkisen vallan ja julkisten palvelujen piirissä päivähoitossa, koulussa ja armeijassa.

Reilumpaa päiväkotia kaikille!

Suvi Auvinen

Helsingin Vapaa-ajattelijat ovat lanseeraamassa uuden Reilu päiväkotihankkeen. Hankkeen ideana on nostaa sekä ammattikasvattajien että vanhempien tietoisuuteen uskonnotomien perheiden oikeuksia, tarkastella päiväkotien katsomusvapauden toteutumista sekä laajemmin päiväkotien "reiluutta". **Kimmo Laine** ja **Markku Pääkkönen** HVA:sta vetävät hanketta ja mukaan ehtii vielä!

Reilu päiväkotihanke on koostamassa nettisivuilleen testin, jonka perusteella voi itse kukin kokeilla päiväkodin ja omien asenteiden reiluutta. Ympyröi valitsemasi päiväkodin todellisuutta vastaava vastaus tai oma valintasi ja katso lopusta, mikä on tuloksesi!

1. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkotia järjestää retken kirkkoon. Vaihdoehdoista ohjelmaa ei ole järjestetty. Mitä perheessäsi tehdään?

- a) Annan lasten osallistua kirkkokäynnille, vaikka se on vastoin periaatteitani.
- b) En anna lasten osallistua kirkkokäynnille, vaan hoidan heitä itse sen päivän, vaikka se harmittaa lapsia, koska he olisivat halunneet olla muiden mukana.
- c) Kirkkoretkiä ei järjestetä.
- d) Lapsille on järjestetty muuta, mielekästä tekemistä muiden retken ajaksi päiväkodissa.

2. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkotia ilmoittaa vasta päivää ennen seuraavana päivänä järjestettävästä kirkkoretkestä.

- a) Annan lasteni osallistua retkelle, vaikka se on vastoin periaatteitani, koska en ehdi järjestää lapsille muutaakaan hoitajaa.

- b) Valehtelen työpaikalleni, että olen sairas, jotta voin hoitaa lapsia sen päivän kotona.

- c) Päiväkotia on jo hyvissä ajoin ilmoittanut tulevasta retkestä jotta voin järjestää lapsilleni lapsenvahdin.

- d) Kirkkoretkiä ei järjestetä.

- e) Lapsille on järjestetty muuta, mielekästä tekemistä muiden retken ajaksi päiväkodissa.

3. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkodissa lapsia opetetaan lukemaan ruokarukousta.

- a) En kiellä lapsiani osallistumasta ruokarukoukseen, vaikka se on vastoin periaatteitani.

- b) Kiellän lapsiani osallistumasta ruokarukoukseen, vaikka se johtaakin siihen, että leikkitoiverit pitävät heitä omituisina ja kiusaavat heitä erilaisuuden vuoksi.

- c) Päiväkodissa ei opeteta ruokarukousta, mutta ei myöskään kielletä, jos joku lapsi haluaa oma-aloitteisesti sellaisen lukea.

- d) Ruokarukouksen sijaan kiitetään keittäjiä.

4. Olet maahanmuuttaja. Lastesi päiväkodissa järjestetään uskonnollista ohjelmaa, joka poikkeaa sinun uskonnotasi. En tunne paikallista kulttuuria, joten en tiedä, mitä vaihtoehtoja on tarjolla.

- a) Pidän ikävänä sitä, että lasteni on osallistuttava opetukseen, jota en hyväksy.

- b) Hoidan lapseni itse, vaikka se on työläämpää ja vaikka lasten olisi hyvä viettää aikaa ikäistensä kanssa.

- c) Päiväkotia kertoo minulle uskonnollisen ohjelman vapaaehtoisuudesta ja järjestää vaihtoehtoisia ohjelmaa, joka sopii kaikille.

5. Olet maahanmuuttaja. Saat kuul-la lapsiltasi jälkeenpäin että päiväkodissa oli käynyt pappi vierailulla pitämässä hartauden lapsille.

- a) Pidän ikävänä sitä, että lapseni osallistuivat vieraan uskonnon harjoittamiseen ilman hyväksyntääni, mutta toivon, että niin ei käy jatkossa.

- b) En anna lasteni mennä enää päiväkotiin vaan hoidan heitä itse, vaikka he eivät sitten ehkä opikaan paikallista kieltä niin helposti.

- c) Päiväkotia on tiedustellut minulta ennakoon, haluanko lasteni osallistuvan uskonnolliseen ohjelmaan, ja tiedän, että lapsilleni on aina tarjolla ei-uskonollista vaihtoehtoisia tekemistä.

6. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkodissa järjestetään uskonnollista ohjelmaa mutta ei vaihtoehtoa sille. Vaadit että päiväkotia järjestää vaihtoehtoisia ohjelmaa.

- a) Päiväkodissa ei suostuta järjestämään vaihtoehtoisia ohjelmaa, koska olette kuulemma ainoa perhe, joka sitä vaatii.

- b) Päiväkodista ehdotetaan, että järjestät itse lasten hoidon tuollaisina päivinä, kun uskonnollista ohjelmaa on.

- c) Päiväkodissa tiedostetaan, että helsinkiläisistä lapsista nykyisin vain noin puolet kastetaan ev.lut kirkon jäseniksi, joten on selvä, että kaikki hoidossa olevat lapset eivät ole kirkon jäseniä. Tästä syys-

tä uskonnollista ohjelmaa pyritään välttämään, ja tarjotaan aina tilalle vaihtoehto. Vanhempia myös informoidaan avoimesti vaihtoehtoista, ja tiedustellaan, kuinka he haluavat tehdä

7. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkodissa järjestetään uskonnollista ohjelmaa.

- a) Annan lasten osallistua, koska en halua tehdä siitä numeroa ja minua hävettää ottaa asia puheeksi.

- b) Annan lasten osallistua, koska kyselin asiasta pari kertaa hoitajilta, mutta he eivät vaikuttaneet ottavan asiaani tosissaan.

- c) Päiväkotia kysyi minulta suoraan, haluanko lasteni osallistuvan uskonnolliseen ohjelmaan ja tarjosi oma-aloitteisesti vaihtoehtoisia ohjelmaa lapsilleni kertoessani perheeni olevan uskonnoton.

8. Olet tapaluterilainen vanhempi. Lapsesi kuuluvat kirkkoon, mutta et itse suhtaudu kirkkoon mitenkään vakavasti. Et ole ihan varma, miten haluaisin lastesi kasvatuksen suhteen meneteltävän.

- a) Annan päiväkodin toimia vapaasti, koska en tiedä vaihtoehtoaakaan.

- b) En ole edes tullut ajatelleeksi asiaa, koska siitä ei ole koskaan päiväkodissa puhuttu.

- c) Päiväkotia kysyi minulta suoraan, haluanko lasteni osallistuvan uskonnolliseen ohjelmaan ja tarjosi oma-aloitteisesti vaihtoehtoisia ohjelmaa lapsilleni kertoessani perheeni olevan uskonnoton.

9. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkodissa luetaan säännöllisesti uskonnollisia päiväunisasiatuja.

- a) Kukaan ei ole edes kertonut, että päiväunisasiadut ovat uskonnollisia! Asia selviää vasta, kun lapsi alkaa kotona kertoa Jeesuksen ihmetoista.

- b) Annan lasten osallistua, koska päiväkodin mukaan tämä on osa kaikille kuuluvaa uskontokasvatusta.

- c) Päiväkodissa luetaan monipuolisesti erilaisia satuja ennen päiväunia eikä keskitytä uskonnollisiin satuihin.

10. Olet uskonnoton vanhempi. Lastesi päiväkodissa on kerrottu, että "Enkeli suojelee lapsia pahoilta tapahtumilta".

- a) Päiväkodin henkilökunnan mielestään on hyvä että niistä kerrotaan myös uskonnottomille lapsille. Annan päiväkodin kertoa jatkossakin enkeleiden tuomasta turvallisuudesta.

- b) En itse usko enkeleihin, mutta annan päiväkodin jatkossakin puhua enkeleistä lapsilleni, jos se luo turvallisuuden tunnetta.

- c) Enkeleitä ei ole olemassa. Turvallisuuden tunnetta ei tule lapselle satulentojen pitämisenä totena vaan aikuisten asianmukaisella käytöksellä.

VASTAUKSET:

ENITEN A) TAI B) -VASTAUKSIA:

Päiväkotia ei ole kovin reilu. Päiväkodin tulee kunnioittaa perheiden

katsomusta eikä antaa uskonnollista opetusta. Lasten kasvatusta ei kannata jättää päiväkodin harteille vaan ottaa tarkkaan selvää siitä, mitä lapsille päiväkodissa puhutaan ja opetetaan. Jos päiväkotia on epäreilu etkä tiedä miten toimia, ota yhteyttä vapaa-ajattelijoihin!

ENITEN C) TAI D) -VASTAUKSIA:

Onneksi olkoon! Päiväkotia kuu-
lostaa reilulta. Päiväkotien tehtävä ei ole viedä lapsia säännöllisesti minkään uskontokunnan kirkkoon vaan olla uskontoneutraali. Reilussa päiväkodissa kaikilla on kivempaa.

Tarkista tästä listasta mistä tunnistat reilun ja epäreilun päiväkodin!

Reilu päiväkotia

- ei syrji ketään vanhempien uskonnon, maailmankatsomuksen, ihonvärin, kulttuurin eikä sukupuolisen suuntautumisen perusteella
- on uskontoneutraali
- hoitaa lakisääteisen uskonto- ja elämäntietokasvatusta lapsen omin voimin
- kysyy oma-aloitteisesti jokaisen lapsen vanhemmilta millaista uskontokasvatusta lapselle annetaan
- järjestää vuotuisjuhlat kaikille sopiviksi, uskontokuntien ja maailmankatsomusten kannalta neutraalisti

- ei järjestä uskonnollisia tilaisuuksia päiväkodissa
- ei vie lapsia minkään uskontokunnan kirkkoon säännöllisesti
- jos kuitenkin vie lapset kirkkoon, kysyy ennen jokaista käyntiä jokaisen lapsen vanhemmilta asiasta erikseen
- jos kuitenkin vie lapset kirkkoon, järjestää uskonnottomille ja muista syistä retkeen osallistumattomille vastaavaa ohjelmaa
- ilmoittaa jokaisesta kirkossa käynnistä ja korvaavasta ohjelmasta reilusti etukäteen päiväkodin ilmoitustaululla ja viikko-ohjelmassa

Epäreilu päiväkotia

- jättää huomioimatta vanhempien maailmankatsomuksen
- pakottaa vanhemmat ponnekaasti vaatimaan maailmankatsomuksensa huomioon ottamista varhaiskasvatussuunnitelmasa
- ei kerro vanhemmille etukäteen kirkkokäynneistä
- ei järjestä uskonnottomille tai toisiin uskontokuntiin kuuluville vastaavaa ohjelmaa kirkossa käyntien ajaksi

- järjestää uskonnollisia tilaisuuksia päiväkodissa
- järjestää vuotuisjuhlat jonkin uskontokunnan perinteiden nimissä ja tapaan

Tule mukaan tekemään Reilu päiväkotia hanketta! Ota yhteys Kimmo Laineeseen kimmo.laine@pp3.inet.fi tai Markku Pääkköseen markku.ar-tinarch@gmail.com

Saako tulla

keskustelemaan kuolemasta

Toimittaja Jaakko Wallenius sai epämieluisan uutisen mennessään lääkäriin: selittämättömän kuumeilun taustalla oli pitkälle levinnyt, parantumaton syöpä. Walleniuksen taistelutahtoa syöpä ei ole saanut nujerrettua. Sairaalapastori saa lähdöt ja Esa Ylikoski kertoo miten homman kuuluisi mennä.

Esa Ylikoski

TOIMITTAJA JAAKKO WALLENUS, joka on myös Vapaa-ajattelijain liiton liittovaltuuston varajäsen, kirjoittaa parantumaton syöpä sairastavan ateistin blogiaan. Otsikolla ”Sairaalapastori iskee!” saamme lukea seuraavaa: ”Olin kolmatta päivää Meilahden syöpäosastolla ensimmäisissä sytostaattihoidoissani, kun huoneeni oveen koputettiin. Sisään astui vierailustaan etukäteen mitenkään varoittamatta naishenkilö, joka esittäytyi oitis sairaalapastoriksi. Hän kysyi siten, olisiko minulla aikaa jutella hetki.”

Blogin yhteydessä on myös äänitiedosto, jossa Wallenius kertoo tarkemmin tapaamisesta. Pastori ilmestyi paikalle pyytämättä, täysin yllättäen, ja halusi tulla keskustelemaan kuolemasta. Wallenius pohtii, oliko pastori saanut hoitohenkilökunnalta listan heikon pitkän tähtäimen ennusteen omaavista potilaista. Hän myös kertoo vierastavansa sitä, että aktiivin vapaa-ajattelijan luokse tullaan näin pyytämättä uskonnollisesta yhdyskunnasta, jonka jäsen hän ei ole.

WALLENIUKSEN KERTOMUS DOKUMENTOI sen, että maassamme ei aina noudateta lakia potilaan asemasta ja oikeuksista (17.8.1992/785). Potilaalla on lain 3 §:n mukaan oikeus hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ja siihen liittyvään kohteluun: ”Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumus-

taan ja hänen yksityisyytensä kunnioitetaan.”

Lain sisällön ja hengen mukaan toimittaessa hoitohenkilökunnan asiana voisi olla varovaisesti tiedustella, halu-aako potilas pappia vuoteensa viereen. Näin monilla sairaalaosastoilla menetelläänkin. Ei ole asianmukaista, että pappi harjoittaa palvelustensa vuoteelta vuoteelle -suoramarkkinointia. Myöskään hoitajien ei tule tyrkyttää uskonnollisia palveluita, ei kirkon jäsenillekään.

Havainnot sairaaloista kertovat, etteivät läheskään kaikki heikon ennusteen omaavat kirkkoon kuuluvat potilaat halua sairaalapappia luokseen. Hoitajien tehtävänä on kohdella potilaita täysin yksilöllisesti uskonnollisten ja uskonnottomien vakaumusten suhteen.

JOISSAKIN SAIRAALOISSA on hyvän hoidon ohjeisiin kirjoitettu, ehkä lähin-

nä epähuomiossa, että potilasta tulisi kohdella niin, että otetaan huomioon tämän uskontokunta. Tällainen ohje on vastoin lain henkeä ja sisältöä, joka nimenomaan kehottaa kunnioittamaan yksilöllisesti potilaan henkilökohtaista vakaumusta.

Yksilöllisyyttä kunnioittava kohdelu on oikein ja tarpeen, koska monet kirkon jäsenet eivät ole uskonnollisia tai usko kirkon opin mukaisesti, ja toisaalta koska uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien joukossa voi olla uskonnollisesti, luterilaisestikin ajattelevia. Esimerkiksi kirkon jäsenyys ei ole mikään korvamerkki kaavamaiseen kohteluun.

USKONNOTTOMIEN VAKAUMUKSEN KUNNIOITTAMINEN ja huomioon ottaminen sairaaloissa kaipaa kehittämistä. Korjausta kaipaavat erityisesti sairaalan antama ammattimainen henkinen tuki, kriisiapu ja saattohoito. Sairaalapsykologien, sosiaalityöntekijöiden ja psykiatristen sairaanhoitajien palveluja toki on, mutta

Potilashuoneista löytyvät luettavaksi vain kyseiset teokset

henkilökunnan mitoituksessa saatetaan säästää viitaten sairaalapap-pien olemassaoloon ja toimintaan sairaaloissa.

Sairaalapapit ovat evankelisluterilaisen kirkon sairaaloihin kustantamia uskonnollisen ja hengellisen työn tekijöitä, eivät henkisen tuen ja kriisityön ammattilaisia, sillä asianmukaiseen ammattiapuun kuuluu työn uskonnollinen tunnustuksettomuus ja poliittinen sitoutumattomuus. Pappeja ei voida laskea sairaalan henkilöstöresurssiin.

Ammatillisen tuen resurssipu-la ilmenee esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sairaaloissa siten, että tietävästi vain naisten syöpäosastolla on kaikille potilaille turvattu psykologinen konsultaatio. Muilla syöpäosastoilla ei samaa palvelua kaikille ole, ei myöskään sisätautiosastoilla. Pyydetäessä ammatillista henkistä ja kriisitukea voi saada, mutta joskus odotusajat voivat venyä liian pitkiksi.

Verrattuna sotilas- ja vankilapap-pien palkkaukseen valtion varoin on tietysti aivan oikein, että sairaalapap-pien palkat maksaa kirkko itse. Sairaalat tosin kustantavat sairaalapa-peille yleensä työhuoneen sairaalan tiloissa. Joskus heille annetaan esimerkiksi henkilöstökoulutuksessa ja muissakin kokoontumisissa sellainen rooli, joka ei kuuluisi ulkopuolisen uskonnollisen toimijan edustajille, vaikka he tarjoaisivatkin palveluitaan ilmaiseksi.

KIRKON SAIRAALATYÖSSÄ YLIPÄÄ-TÄÄN ja kirkon julkaisemassa oppaas-sa ”Vakaumuksen kunnioittaminen” on puuttunut kokonaan uskonnottomien ja ateistien huomioon ottaminen. Monet pienetkin vähemmistöuskonnnot on käsitelty, mikä on hyvä, mutta uskonnottomia ei ole noteerattu mitenkään.

Täydentävää ohjevihkoa tarvitaan, ja sellainen on myös tarjolla lyhyen kaavan mukaan. Esimerkiksi Pro-Seremonioiden toimitusjohtaja **Anneli Aurejärvi-Karja-**

lainen, joka on käynyt luennoimassa sairaaloiden henkilökunnalle, miten potilasta opastetaan kohtaamaan kuolema, on laatinut asiasta ohjelehtisen.

Uskonnottomien vakaumusta koskevien ohjeiden julkaiseminen kuuluu terveydenhuollon järjestelmälle, josta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Sen tulisi kiireesti julkaista kaikkien katsomusten huomioimisesta uskontosidonnaisuudesta vapaa ohjeistus.

Uskonnottomien vakaumuksen kunnioittaminen sairaalassa

SOSIAALISET TAVAT: Perheen ja ystävien merkitys korostuu ihmisen sairastaessa.

USKONNOLLISET TOIMITUKSET: Ei uskonnollisia toimituksia, ei siis myöskään hätäkastetta. Vanhempien toivomuksesta lapselle voidaan antaa nimi.

KUOLEVA POTILAS: Rauhallinen ympäristö, mieluiten oma huone, jossa omaiset ja ystävät voivat hyvästellä kuolevan. Monet kuolisivat mieluiten kotona, jos mahdollista. Ei uskonnollisia symboleja. Muutenkin potilaan toivomuksen mukaiset järjestelyt, esim. mahdollisuus keskustella sairaalapsykologin kanssa.

VAINAJAN KÄSITTELY: Omailla mahdollisuus vainajan näkemiseen (kiireettömästi), haluttaessa myös pukemiseen ja arkkuun laittamiseen. Siviilihautajaiset, ellei vainaja ole eläessään esittänyt muuta toivomusta. Ei uskonnollisia symboleja, sormien ristimistä tms.

MUUTA: Ei erityistä. Tarvittaessa siviilihautajaisiin saa apua Pro-Seremonioilta ja/tai paikallisesta vapaa-ajattelijayhdistyksestä, mutta kaikki järjestelyt voidaan myös hoitaa kokonaan omaisten voimin.

Lisätietoa: www.pro-seremoniat.fi.
Nettivinkki: Lue ”Kyseessä on aiemmin varsin terve 53-vuotias mies”-blogia osoitteessa odotushuone.blogs.fi

Asianmukaiseen ammattiapuun kuuluu uskonnollinen tunnustuksettomuus

Pääesikunta vastentahtoinen perusoikeusparannuksiin – oikeudellista ja poliittista ohjausta tarvitaan

Esa Ylikoski

PUOLUSTUSVOIMAT SUHTAUTUU YHÄ haluttomasti uskonnollisten ja uskonnottomien vakaumusten yhdenvertaiseen kohteluun. Elämäkatsomustiedon opetusta armeijassa pidetään vain toissijaisena ja siten syrjittynä vaihtoehtona kirkkoliselle työlle ja hartaustilaisuuksille. Pääesikunta antoi 20.4.2012 lausuntonsa eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen viime joulukuussa lähettämään selvityspyyntöön, joka oli jatkoa **Jouni Luukkaisen** aloittamalle pitkäajaiselle kantelu-prosessille.

”Kirkollisten tilaisuuksien (jumalanpalvelukset ja hartaudet)” osalta tosin pienet pehmenemiset on havaittavista koskien kirkkoon kuuluvien pakkoa osallistua palvelusvelvollisuutenaan uskonnon harjoittamiseen. Tilannetta on myös Vapaa-ajattelijain liiton toimesta arvosteltu voimakkaasti Perustuslain vastaisena, sillä ”kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen” (PL 11 § 2 mom).

Pääesikunta sanoo nyt pitävänsä asiaa hyvin merkityksellisenä ja toivoo asiassa ulkopuolisen lainvalvojan kannanottoa. Myös Ilmavoimien ja Maavoimien lausunnoista löytyy jo viitteitä siitä, että hartaustilaisuuksien pakollisuudesta kirkkoon kuulumisen nojalla oltaisiin valmiita luopumaan. Nykytilaa tosin luonnehditaan käytännössä ongelmattomaksi; alokkaat eivät siis ole toistaiseksi nousseet joukolla Yleisen palveluohjesäännön ”palvelusvelvollisuutta” vastaan. Kysymys on kuitenkin kuria, velvollisuuksia ja pakkoa korostettiin opettavasta ja käyttävästä organisaatiosta, jolloin suhteellinen hiljaisuus ei tarkoita samaa kuin ongelmattomuus uskonnon, omantunnon ja vakaumuksen vapauden toteutu-

misessa. Konflikteja on kuitenkin ollut kanteluihin asti ainakin rauhanturvajoukoissa; tällöin asia on ”ratkennut” eli käytännössä laennut vasta pakollisia hartauksia vastustaneiden sotilaiden kirkosta eroamisen kautta.

PÄÄESIKUNTA LUONNEHTII ”KIRKOLLISTA TYÖTÄ” vain kansalaiskasvatukseksi, joka ei ole luonteeltaan uskonnon harjoittamista. Se ei kuitenkaan ole nykyään kirkkoon kuulumattomille pakollista. Sille on myös olemassa vaihtoehto, elämäkatsomustiedon opetus. Näin ollen kirkollinen työ rinnastuu koulujen oman uskonnon opetuksen, ja sen sisällössä on uskonnolla olennainen rooli. Elämäkatsomustiedon asema puolustusvoimissa on kuitenkin monessa suhteessa olennaisesti heikompi kuin koulussa, ja pääesikunta näyttää lausunnossa juuttuneen puolustustaisteluun kirkollisen työn etuoikeusaseman ja samalla uskonnottomien syrjinnän jatkamiseksi.

Vapaa-ajattelijain liiton mielestä kirkkoon kuulumattomilta nyt edellytettävästä nöyryyttävästä vapautushakemusmenettelystä tulee luopua. Elämäkatsomustiedon tulisi olla uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomille ensisijainen vaihtoehto samoin kuin se

on kouluissa. Nyt elämäkatsomustieto määritellään jotenkin alemmanasteiseksi ”korvaavaksi opetuksiksi”, joka ei edellyttäisi omaa normia aineen sisällöstä.

ELÄMÄKATSUMUSTIEDON OPE- TUKSEN OHJEIDEN ja sisällön kehittämiseen tulisi kiinnittää huomiota, sillä nyt esitelty materiaalit ovat laadultaan ja määrältään hyvin puutteellisia. Aineistossa puhutaan esimerkiksi kuolevan sotilaan ”sielunhoidosta” ja ”hengellisistä tarpeista (rukous, rippi)”, mutta ei henkisestä tuesta. Opetusta ei tule jatkossa määrätä sotilaspappien tehtäväksi.

Toiseksi katsomuksellisten vaihtoehtojen esittely alokkaille tulee saada tasapuoliseksi. Nyt kaikille pakollisen ensimmäisen ”kirkollisen työn” oppitunnin pitääjäksi on määrätty sotilaspappi. Käytännössä tarkoitukse- na on saada mahdollisimman moni kirkkoon kuulumatonkin osallistumaan papin jatkossakin pitämille kirkollisen työn oppitunneille, uskonnollisen sotilasvalan antamiseen sekä erilaisiin hartaustilaisuuksiin kasarmilla ja kentällä. Asia esitetään

Armeijassa pidetään kova kuri – myös uskonnon harjoittamisen suhteen

alokkaiden joukolle niin kuin elämäkatsomustietoon haluavilla olisi tunnolla jonkinlaisia erityisiä ”omantunnon syihin” liittyviä ongelmia poiketa normaalina esitetystä normikäyttäytymisestä. Ihmisoikeudellinen käsite omantunnon muunnetaan tällöin syrjivän painostuksen retoriseksi välineeksi.

Vapaa-ajattelijain liiton mielestä kenttähartauden kiinteä liittäminen sotilasparaatiin tulee purkaa. Kaksisataa vuotta vanhat perinnesyyt eivät enää saa kumota 2000-luvulla annettuja ihmisten perusoikeuksia uskontojen ja vakaumusten yhdenvertaisuudesta ja vapaudesta. Liiton mielestä myös sotilasvakuutuksen ja sotilasvalan esittely ja valinta tulee saada käytännössä aidosti tasapuoliseksi ja vapaaksi. Samoin niihin liittyvät seremoniat (ns. vala- ja vakuutusjuhlat) alokaskauden lopussa tulee saada yhdenvertaisiksi. Yleisessä palveluohjesäännössä tulisi olla asianmukaiset ohjeet myös uskon-

nottomista sotilaallisista hautauksista.

PÄÄESIKUNNAN HENKILÖSTÖ- OSASTO PAINOTTAA lausunnossaan - omantunnon vapauden tässä kokonaan unohtaen - uskonnonvapauden olevan paitsi yksilön valinnan myös yhteisön perinteen osa. Perusoikeuksissa on viime kädessä kysymys yksilön oikeuksista myös uskonnollisissa yhteisöissä, mutta armeija on perusluonteeltaan enemmän julkisen vallan instituutio kuin ihmisten vapaasti muodostama yhteisö.

Valtion tehtävänä on toki luoda edellytykset uskonnon ja omantunnon vapauden toteutumiselle, mutta se ei tarkoita sitä, että valtion tulisi palkata pappeja ja järjestää uskonnon harjoittamista. Valtio on luonut ev.lut. kirkon toiminnalle muutenkin sellaisen etuoikeusaseman ja toimintaedellytykset kaikilla paikkakunnilla, ettei perustuslain valossa ole olemassa mitään tarvetta paikata sitä asettamalla kirkollinen työ huomattavaan

suosituimmuusasemaan uskonnotoman elämäkatsomustiedon ohjelmallaan verrattuna.

Pikemminkin on niin, että valtion tulisi turvata muodollisena vähemmistönä olevien uskonnottomien ja toisuskoisten asemaa puolustusvoimissa. Niin kuin apulaisoikeuskansleri on tammikuussa 2012 tekemässään päätöksessä kärjähartauksista korostanut, julkisen vallan tulee perustuslain 22 §:n mukaan turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen, joihin kuuluvat muun muassa yhdenvertaisuus ja uskonnonvapaus. Tämä julkiselle vallalle kuuluva turvaamisvelvoite menee perinnesyiden edelle.

Armeijassa sen sijaan perinnesyiden katsotaan yhä syrjäyttävän perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen muun muassa kenttähartausten ja paraatin kiinteässä kytkennässä sekä jopa määräämällä kirkkoon kuulumattomien elämäkatsomustiedon opetus juuri pappien tehtäväksi.

NYKYINEN PUOLUSTUSVOIMIEN ”KIRKOLLISEN TYÖN” kaltainen toiminta on paikallaan ulkoistaa kirkolle itselleen samalla kun valtion itsensä palkkaamasta sotilaspapista luovutaan. Sairaaloissakin toimii seurakuntien eikä kunnan palkkaamia sairaalapappeja. Tämä uskontojen ja vakaumusten yhdenvertaisuutta vahvistava muutos ei estäisi Puolustusvoimien ja uskonnottomien yhdyskuntien välistä yhteistyötä. Kenenkään uskonnon vapaus ei vaarantuisi.

Mikäli puolustusvoimissa vastoin liiton kantaa päätettäisiin jatkaa uskonnollista toimintaa valtion itsensä palkkaaman papiston voimin, tällainen ”kirkollinen työ” tulisi mielestäni muuttaa ja sijoittaa uskonnollisten ja uskonnottomien vakaumusten yhdenvertaisuutta kun- nioittaen osaksi puolustusvoimain uudistunutta ”katsomuksellista työtä”, jossa on tarjolla myös ei-uskonnollista katsomuksellista henkistä tukea.

Puolustusvoimien uudistuksessa tulee supistus- ja säästötoimista huolimatta huolehtia siitä, että henkilöstöllä ja varusmiehillä on jatkossa käytettävissään

henkiseen tukeen riittävästi ammatillista apua, kuten psykologipalveluja, sosiaalikuorattoreita, terveydenhuoltoa, kriisitukea sekä muita tukihenkilöitä. Henkinen tuki ja puolustusvoimien nykyisen ”kirkollisen työn” tarjoama hengellinen, uskonnollinen tuki ovat kaksi eri asiaa. Uskonnollisesti ja poliittisesti tunnustuksettomien ammatillisen avun tulee olla riittävä.

Mikäli sen lisäksi tarjotaan katsomuksellista henkistä tukea, siinä tulee ottaa huomioon varusmiesten ja henkilökunnan uskonnollisten ja uskonnottomien vakaumusten yhdenvertaisuus sekä kaikkien uskonnon ja omantunnon vapaus. Puolustusvoimat selvästi kaipaa sekä oikeudellista että poliittista ohjausta.

KANSAINVÄLINEN HUMANISTI- LIITTO IHEU on esittänyt, että katsomuksellisesti tasa-arvoisen tuen turvaamiseksi armeijoissa olisi uskonnottoman henkisen (pastoraalisen) tuen henkilöstöä. Sellaisia onkin esimerkiksi Hollannin armeijassa siinä suhteessa kuin on uskonnottomien osuus väestössä. Minusta vastaavaan menettelyyn luomista voisi tutkia myös Suomessa.

Suomen nykyoloihin sovellettu- na IHEU:n ehdotus ja Hollannin käytäntö tarkoittaisivat, että noin viidesosa puolustusvoimien säästöjen ja uudistusten jälkeen jäävistä sotilaspappien viroista muutettaisiin tunnustuksettomien henkisen tuen henkilöstön viroiksi. He huolehtisivat myös varusmiehille tarjolla olevan elämäkatsomustiedon ja etiikan ohjelmasta, joka on vaihtoehtona ”kirkkoliselle työlle”; nyt sen hoitaminen on usein toissijaisella tolalla. Maanpuolustuskorkeakoulu voisi myös alkaa tarjota asiaan kuuluvaa täydennyskoulutusta.

”Katsomuksellisen työn” ulkoistamisen jälkeen puolustusvoimat voisi hankkia elämäkatsomustietoon ja etiikkaan liittyvät palvelut hyvin myös talon ulkopuolelta. Esimerkiksi jotkut lukion et-opettajista eri puolilla maata voisivat varmaan asianmukaisen täydennyskoulutuksen jälkeen hoitaa tätä toimintaa alueen joukko-osastoissa. Tämä antaisi mielestäni myös hyviä mahdollisuuksia kehittää elämäkatsomustiedon opetusta eri joukko-osastoissa nopeastikin.

Käräjäoikeuden oikeuksia tarkastelemassa

Seinäjoen käräjäoikeus on kärjähartauksien viimeinen itsepintainen linnake. Muualla maassa hartaustilaisuuksista on luovuttu jo vuosikymmeniä sitten, mutta Suomen Raamattuvyöhykkeellä asialla ei ollut kovin kiire. Äärikristillisellä alueella katsomuksettomia ihmisiä syrjitään eikä oikeuslaitos kohtele heitä puolueettomasti. Reilun kahden vuoden valituskierron tuotti kuitenkin tuloksen.

Aaro Vaismaa

”OIKEUSLAITOKSEN PITÄÄ MYÖS NÄYTTÄÄ PUOLUEETTOMALTA”

Tämä selkeä periaate loisti otsikoissa noin 30 vuotta sitten. Se ei kuitenkaan koskettanut Seinäjoen ja Vaasan oikeusistuimia. Pohjoismaidenkin oikeusperinteen itsestään selvän kulmakiven mukaan maallinen ja hengellinen alue on pidettävä tiukasti erossa toisistaan.

Jouduttuani kahdeksi päiväksi ala-arvoiseen kärjäsalinäytelmään päätin myöhemmin selvittää asiaa. Myllytykseni alkoi 8.3.1990, kun tunniltaan myöhässä oleva oppilaitokseni oppilas kruisasi autollaan ajoväylänsä äärimmäisen reunan autoparkkiriviä hipoen. Kun auto putkahti esiin pimennostaan, se muksahti melkein pysähtyneen auton etupuskuriin. Jälki oli liki huomattavan.

Oppilas ilmoitti heti syyllisyytensä. Vakuutusyhtiöni vahinkolomaketta esiin ottaessani iski mielipiteensä yllättäen ja pyytämättä työtoverini – hänen mielestään minä olin syyllinen! Poliisit piti siis kutsua paikalle.

Asiallisen poliisin alkukuulustelussa hätkähdin jo ensimmäistä kysymystä. Se koski ev.lut. seurakuntaan kuulumistani? Häh – kuulin oikein, en vain tiennyt, mitä tiedolla tehdään? Ruutu jäi syyttävän tyhjäksi. Kun nyt ajattelen Raamattuvyöhykkeemme uskonnollista viritystä, tajusin syytekynnykseni madaltuneen jo alkukysymyksen myötä.

Syyttäjä suhmuroi niin, että sain rikossyytteenkin. ”Rikostoveritani” olivat kouluni rehtori ja eräs kanslisti, jotka pyynnöstäni mittasivat ilman kameraa saapuneilta poliiseilta

Sitkeyteni palkittiin, oikeuden hartaushetki tuomittiin!

huomioitta jääneen ajoväylän tuoreeltaan. Kärjäsalisessiononi kesti kaksi pitkää työpäivää. Lautamiehet osin nukuivat ja ”Raamattuun takaa” puhuttiin sitä sun tätä.

Tieliikennelainsäädännön kulmakivenä olin pitänyt ennalta arvattavuutta – autolla ei saa vapaasti syökyä esiin yl-

lätyskohdasta tai pimennosta. En pidä enää, sillä oikeusarparajaiseni pelastivat

syyttäjän ja määräsivätkin oppilaalle kuuluvan 10 päiväsakkoa minulle. Asianajat nyhtivät rahaa. Omat korvausvaateeni haihtuivat.

UOSIA KULUI. VIRKISTYIN talviunestani, kun Ilkka uutisoi 8.1.2009 seuraavasti: ”Seinäjoen oikeustalon suurimmassa salissa oli keskiviikkona koolla kärjäoikeuden henkilökunnan lisäksi lautamiehiä sekä syyttäjien, oikeusaputoimiston ja asianajajien edustajia, kun laamanni **Markku Latva-Teikari** avasi hartaustilaisuuden. Seinäjoen kärjäoikeudessa työvuosi aloitettiin kärjähartaudella, kuten aina ennenkin.” Kun koko maan tilanne selvisi, kärjähartaudet vain meidän maakunnassamme tuntuivat oudolta.

Hyvän luonnontieteellisen perusivistyksemme kasvun myötä uskonnottomien määrä on maailmanlaajuisestikin kasvussa, meilläkin ylittyi jo miljoonaraja. Raamattuvyöhyk-

keellämme pitää silti yhä aristella ja pelätäkin. Jopa työpaikan saanti ja sen menettämisen pelko on aina läsnä. En uskaltaisi tätäkään kirjoittaa, ellen olisi eläkkeellä. Perheellinen nuori katsomusystäväni joutui jättämään pelkotilan vuoksi asemansa järjestötyössämme.

Ensimmäinen kärjähartausasia koskeva kantelukirjeeni olin lähentynyt Oikeuspoliittiseen tutkimuslaitokseen jo 6.11.2008. Hallintopäällikkö **Kaijus Ervasti** valitteli nopeassa vastauksessaan resurssipulaa, jonka vuoksi ”aihealueista on valittava kaikkein keskeisimmät.”

Oikeusministeri **Tuija Brax** sai sähköpostissa saman kysymyksen 18.12.2008. Ministeri vastasi siihen 30.3.2009: ”Ministeriön tiedossa on, että eräät tuomioistuimet noudattavat vanhaa perinnettä ja siten vastavirta hartaustilaisuuksia järjestetään.” Brax korosti kärjähartauksien vapaaehtoisuutta, vaikka hänen pitäisi tietää niiden loppuneen muualla jo noin 40 vuotta sitten.”Me teemme, mitä taharomma” - oikeusistui- met olisivat siis ministerin puolesta voineet jatkaa?

VALMISTELIN LOPUKSI KAKSISIVUISEN kantelun. **Esa Ylikoski** tarkisti tekstin ja lähetin Seinäjoen

Vapaa-ajattelijat ry. puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittaman kantelun oikeuskanslerille 9.10.2009.

Sitkeyteni palkittiin 19.1.2012, kun Ilkka uutisoi viiden palstan otsikossaan apulaisoikeuskansleri **Mikko Puumalaisen** päätöstä laamanni Markku Latva-Teikarin kuvan kera otsikolla ”Oi-

notusjärjestyksensä, mutta käsittely vaati kaksi vuotta ja kolme kuukautta. Päätöksen voi perusteluineen lukea netistä. Vaikka prosessi oli pitkä ja uuvuttava sekä vaati useille tahoille kantelua, kannatti vaivannäkö selvästi. Löytyisikö meistä sellainen yhteisöllisyyden voima, että pystyisim-

Poliisin ensimmäinen kysymys koski seurakuntaan kuulumistani.

keuden hartaushetki tuomittiin”. Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeuden hartauspäätöstä uutisoitiin STT:n välittämänä YLEn uutisissa ja kaikissa maakuntalehdissä.

”Liikenteenvaarantamispäivästäni” oli siis jo liki 22 vuotta! Vähäpätöinen oikeusmurhani ja traumani pyyhkiytyivät sillä sekunnilla! Virallisen Suomen suojelema länsimaisen oikeusjärjestelmän rikkatahra poistui vihdoin. Oikeuskanslerivirastollakin on jo-

me ottamaan elämän hallinnan vihdoin omiin käsiimme?

Vain omilla jaloillamme äänestämällä voimme vaikuttaa, muu on turhaa höpinää.

Nettivinkki: Lue apulaisoikeuskanslerin päätös kärjäoikeuksien hartaustilaisuuksista kokonaisuudessaan osoitteessa <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=348864>

Oikeuden oikeellisuus on hyvä kyseenalaistaa.

- Pääsihteerin palsta -

Kunta ja valtio

Esa Ylikoski

IHMISTEN YHDENVERTAINEN KOHTELU sekä uskonnon ja omantunnon vapaus päivähoidon, koulujen ja oppilaitosten, lastensuojelun sekä sosiaali- ja terveystoimen käytännössä kuuluu kuntien tehtäviin. Kunnallisia vaalit antavat hyvän virikkeen kiinnittää huomiota uskonnottomien ja laajemminkin ei-uskonnollisten ihmisten kokemuksiin syrjiviin ja epäkunnioittaviin käytäntöihin. Uskonnottomat ovat olleet pitkään maamme kiltein vähemmistö!

Vapaa-ajattelijain liiton vahvuutena on koko maan kattava yhdistysverkosto. Olemme alueellisten yhdistysten liitto. Yhdistysten toiminnalla on liikkeellämme olennainen merkitys, vaikka tietenkin valtakunnallisilla tavoitteilla ja aloitteilla on tärkeä merkitys profiloida ja yhdistää liittoa ihmisoikeuksien edistämiseen.

Yhdistyksillämme on alueellinen, useita kuntia käsittävä tehtävä ja toi-

minta-alue riippumatta siitä, onko yhdistyksen nimessä yhden paikkakunnan, seudun tai maakunnan nimi. Kunta-uudistus tuskin lopettaa tätä yhdistysten keskinäisen yhteistyön lisäämistä on hyvin suositeltavaa. Tapaamiset ja kokemusten vaihto aktiivijäsenten kesken antaa virikettä ja henkistä tukea toimintaan oman alueen kuntien julkisten palvelujen epäkohtien poistamiseksi.

Vakaumusten vapauden ja yhdenvertaisen kohtelun arvostaminen ja valmius epäkohtien poistamistalkoisiin on hyvä kriteeri kunnallisvaaliehdokkaan valintaan ja äänestämiseen. Yhä useammalle ehdokkaalle kannattaa esittää kysymys, ovatko he näissä talkoissa mukana. Ja yhä useampi vapaa-ajattelijaa voi pohtia, olisivatko talkoissa mukana myös vaaliehdokkaana.

KUNTIEN JA KUNTAINTLIITTOJEN toimintaa päivähoidossa, koulutoimessa, sosiaali- ja terveyspalveluissa ohjataan kuitenkin valtakunnallisilla päätöksillä, säädöksillä. Päivähoitolakia on

tarkoitettu uudistaa jo vuoden 2012 aikana. Pikkulasten uskontokasvatus ei kuulu kunnan tehtäviin, eettinen kulttuuri ja tapakasvatus riittävät. Esiopetuksen puolella mainittu elämäntutkimustietokasvatus on pitkä sana, mutta sen sisältölliset linjaukset sopisivat päivähoitossakin kaikille lapsia lokeroimatta.

Tätä lehteä toimitettaessa oli pitkään epäselvää, siirtykö peruskoulun tuntijakopäätös kesälomien yli. Päätös kuitenkin syntyi valtioneuvostossa kesäkuun viimeisellä viikolla, lehden oikolukuvaiheessa. Työryhmän esityksestä ja nykytilasta poiketen uskonnon/elämäntutkimustiedon tuntimäärää vähenee yhdellä vuosiviikkotunnilla (10:een). Historian ja yhteiskuntaopin tuntimäärää nousee nykyisestä kahdella vuosiviikkotunnilla (12:een). Muutos tulee voimaan, kun Opetushallitus on hyväksynyt uudistetut opetussuunnitelman perusteet, viimeistään syksyllä 2016.

Tähän sopii klassinen kommentti: muutos on oikeaan suuntaan, mutta riittämätön. Kun yksi vuosiviikkotunti tarkoittaa noin 38 opituntia lukuvuodessa, päätös antaa uskonnolle yhä yhteensä noin 380 oppituntia peruskoulun 9 lukuvuoden aikana. Käytännössä kouluissa on niiden lisäksi runsaasti myös jumalanpalveluksia ja uskonnollisia päivänavauksia.

Kun asia päätettiin nyt ilman eduskuntakäsittelyä, ohitettiin samalla sekä lausunnoissa että keskustelussa laajaa kannatusta saanut esitys uskonnon ja elämäntutkimustiedon valinnanvapauden sallimisesta kaikille. Katsomusaineen valinnan vapauden salliminen kaikille nimittäin edellyttää eduskunnan päätöstä.

Uskontoa opiskellaan yli 400 tuntia peruskoulun aikana.

Elämäntutkimustieto on uskontojen ja vakaumusten suhteen neutraali katsomusaine, joka sisältää eettistä ja kulttuurista kasvatusta sekä myös monipuolista tutustumista erilaisiin uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin. Elämäntutkimustieto sopii oppilaan katsomusaineeksi myös niille kirkkoon kuuluville perheille, jotka tosiasiallisesti eivät ole sitoutuneet kirkon uskontunustukseen ja uskonnon harjoittamiseen. Valtion harjoittama katsomusellinen holhous heitä kohtaan ei ole enää paikallaan.

Eduskuntaryhmien lausunnoissa tuntijakotyöryhmän esitykseen ilmeni, että uskonnon ja elämäntutkimustiedon välisen valinnan vapauden sallimisella on laajaa kannatusta. Päätös ET:n vapaasta valittavuudesta voidaan yhä tehdä kesäkuudesta tuntijakopäätöksestä riippumatta. Tällainen erillispäätös voitaisiin periaatteessa tehdä eduskunnassa vaikka ensi syksynä niin, että se tulisi voimaan jo ennen vuotta 2016. Jos näin nopeaan aikatauluun ei päästä, ET:n valinnaisuudesta kaikille voitaisiin valmistella lakiesitys myös samassa yhteydessä, kun vapaaehtoisesta A2-kielen tarjoaminen on tarkoitettu säättävä opetuksen järjestäjille pakolliseksi.

Vapaa-ajattelijain liitto julkaisi toukokuussa TNS Gallup Oy:llä teettämässä kyselytutkimuksen tuloksen. Kyselyn tulosten mukaan yli kaksi kolmasosaa kansasta haluaa muutosta uskonnon opetuksen asemaan peruskoulussa. Eniten kannatusta sai vapaan valinnan

salliminen kaikille uskonnon ja elämäntutkimustiedon välillä.

Kysely kertoi myös ikäryhmien välisestä suhtautumiseroista: 15-24-vuotiaista yli 60 prosenttia kannatta vapaata valintaa ja yli 65-vuotiaista vain 36 prosenttia. Alle 50-vuotiaissa vastaajaryhmissä uskonnon opetuksen nykytilanetta kannatti vain yhteensä noin neljännes.

Kyselyssä eniten kannatettu vapaan valinnan salliminen uskonnon ja elämäntutkimustiedon välillä vastaa myös Vapaa-ajattelijain liiton kantaa siinä tapauksessa, että uskonnon opetus yhä jatkuu. Liiton säännöissäkin määritellyn perustavoitteena on tunnustuksellisen luontoisen uskonnonopetuksen lopettaminen kouluissa.

Tavoitteena on myös koulun organisoiman uskonnon harjoittamisen lopettaminen. Jumalanpalvelukset kirkkoissa koulupäivän osana sekä seurakunnan edustajien usein toistuvat päivänavaukset ovat uskonnollisia tilaisuuksia, jotka ovat luonteeltaan uskonnon harjoittamista. Sellaiset eivät kuulu koululaitoksen tehtäviin.

ESILLÄ ON MYÖS monia erillisiä mutta silti tärkeitä perus- ja ihmisoikeuskysymyksiä.

Lasten sukupuolielinten ympärileikkaus on ihmisoikeusrikkomus koskepa se tyttöjä tai poikia. Euroopan neuvoston ihmisoikeuksia ja biolääketiedettä koskevan yleissopimuksen mukaan toimenpide voidaan suorittaa vain vapaasta tahdosta tai täysin tietoisena annetun suostumuksen perusteella. Lapsen oikeudet, kuten suojele väkivallalta ja vahingoittamiselta pitää taata sopimusvaltioiden toimesta ilman minkäänlaista lapsen tai hänen vanhempiensa uskontoon perustuvaa erottelua. Turhaa karsimista uskonnollisista syistä ei saa hyväksyä. Uskonnollisia ja kulttuurisia traditioita pitää myös Suomessa alkaa arvioida nykytiedon valossa.

Rikoslaissa määritelty säännös uskonrauhan rikkomisesta pitäisi kumota. Ihmisoikeussopimusten mukaan uskonnonvapaus merkitsee uskontojen suojelemisen sijaan yksilöiden suojelemista. Uskonnollisia ja uskonnottomia vakaumuksia tulisi kohdella yhdenvertaisesti. YK:n ihmisoikeuskomitean vuonna 2011 esittämän yleisen kannanoton mukaan uskontojen herjaamisen kriminalisointi on ristiriidassa sananvapauden kanssa lukuun ottamatta tilannetta, jossa on kysymys kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Vanhen-

tuneen uskonrahasäännöksen kumoaminen ei nostaisi kynnystä puuttua vihapuheeseen, sillä rikoslaki tarjoaa siihen myös muita keinoja. Nykysäädös luo epäyhtenäisen kuvan, että uskonnolla olisi jokin erityinen suoja tai arvo, vaikka kyse on vain uskomuksesta.

Puhe kansankirkosta ilmenee jälleen palturiksi.

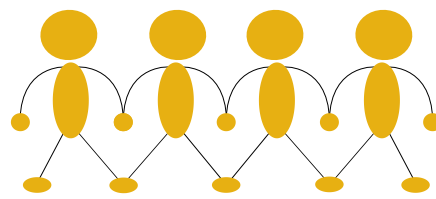
LOPUKSI MERKITYKSELTÄÄN PIENEMMÄSTÄ asiasta, rahasta. Sekin indikoi yhdenvertaisuusajattelun kesken-eräisyyttä maassamme

Tätä kirjoittaessa eduskunnan valiokunta halusi vapauttaa uudesta Yle-verosta valtion ja kuntien lisäksi valtiokirkkojen seurakunnat sekä muut uskonnolliset yhdyskunnat. Evanluterilainen ja ortodoksinen kirkko rinnastetaan valtioon ja kuntaan eikä kansaan. Kansa ja yksityiset yhteisöt maksavat, kirkko ei; puhe kansankirkosta ilmenee jälleen kerran palturiksi. Toisaalta havaitaan, että uskonnolliset yhdyskunnat nostetaan valtion toimesta erityisedunsaajaksi, mikä ilmentää uskonnollisten ja uskonnottomien vakaumusten epäyhtenäistä kohtelua.

Rahankeräyssäädöksissäkin uskonnollisia yhdyskuntia suositaan kansalaisjärjestöihin verrattuna. Järjestöt voivat kerätä rahaa ilman lupaa sisätiloissa, mutta ulkoilmatilaisuuksissa vain luvan kanssa; sen sijaan uskonnolliset yhdyskunnat voivatkin kerätä rahaa ilman lupaa myös ulkoilmatilaisuuksissa. Niinpä uskonnottomien yhdistykset saavat kerätä kokouksessaan kahvirahaa, kunhan on katto päällä, mutta jos menee kauniilla ilmalla ulos kokoustamaan tai kesäretkelle, rahaa ei saisi kerätä noin vain. Uskonnollisissa kesäseuroissa rahan keruu ulkona on sallittua ilman lupaa. Tämä ero on ehkä lievää lainsäädännöllistä hölmöyttä, joka johtuu uskonnon historiallisesta erikoisasemasta. Silti nämäkin on perattava, isojen asioiden ohessa.

Esa Ylikoski

Helsingin yliopistolta vihreää valoa tunnustuksettomalle avajaistilaisuudelle

Suvi Auvinen

Helsingin Vapaa-ajattelijat ry. on lähettänyt Helsingin yliopistoa esittäen tunnustuksettoman tilaisuuden saamista avajaisjumanpalveluksen rinnalle. Vapaa-ajattelijoina on kuultu, sillä Helsingin yliopiston rehtori **Thomas Wil-**

helmsson kirjoittaa vapaa-ajattelijoiden ehdotukseen seuraavan vastauksen:

”Yliopisto on jo toissa vuonna pidettyjen promootioiden yhteydessä kokeillun käytännön ja yliopistolaisilta tulleiden aloitteiden perusteella valmisteillut avajaisjumanpalveluksen kanssa vaihtoehtoja siviiliseremo-

niaa. Olemme pitäneet tätä tärkeänä, jotta koko kansainvälinen ja kansallinen henkilökuntamme ja opiskelijamme kokisivat avajaisseremoniat omakseen. Nyt näyttää siltä, että saamme hyvän konseptin valmiiksi siten, että voimme kokeilla sitä ensi syksyn avajaisissa.”

Lahti korjaa ohjeistuksiaan ja jakaa ajatuksia

Suvi Auvinen

Lahden kaupunki on korjannut edellisessä lehdessä mainittua internetsivullaan olevaa ohjeistusta uskonnon ja elämäntutkimustiedon valintojen osalta, sekä luvannut päivittää tiedot myös ”Tervetuloa opiskelemaan” oppaaseensa. Nyt Lahden Vapaa-ajattelijat ry. käy läpi yhdessä Lahden naapurikunnan Nas-

tolan kanssa näiden koulujen ET:n opetusjärjestelyjä ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämistä.

Yhdistys on kesällä toimittanut kaikille Nastolan kouluille tiedoksi yhteenvedon tekemästään kartoituksesta. Siinä ilmeni varsin eriäviä käytäntöjä sekä tiedotuksessa että muissa menettelyissä; korjaustarve on monien koulujen kohdalla ilmeinen.

Lahden vapaa-ajattelijain sihteri **TaPIO Pilli** toivoo, että muissakin yhdistyksissä tehdään selvitystyötä alueen kuntien koulutoimen ja eri koulujen tiedotuskäytännöistä koskien uskonnollista tilaisuudesta pois jäämistä sekä ET-opetusta. Koulukohtainen analysointi voi viedä hieman aikaa, mutta sen tuomalla tiedolla ja tietojen vertailulla voi saada käytännön tuloksia aikaan.

Lahden Vapaa-ajattelijoiden kotisivuilla on myös uusi ”Ajatuksia” osio, jonne kerätään jäsenten kirjoituksia vapaa-ajattelusta ja uskonnottomasta elämästä. Viimeisin lisäys on ”Mieliopidekirjoitus: Herättäkää!”. Kirjoitus julkaisiin myös Etelä-Suomen Sanomissa.

Pohjoisen havumetsävyöhykkeen vapaa-ajattelijat opiskelevat ja retkeilevät

Pertti Periniva

Jo perinteisiksi muodostuneet Vapaa-ajattelijain opinto- ja retkeilypäivät pidetään Kemissä FC 88 talossa 17. – 19.8.2012 yhdessä Kemin, Luoteis-Lapin ja Rovaniemen Vapaa-ajattelijain toimesta. Tervetulleita ovat myös Oulun ja Kajaanin Vapaa-ajattelijat. Saapuminen perjantaina klo 16.00.

Opintopäivillä käsitellään vapaa-ajatteluun liittyviä asioita sekä vaihdetaan kokemuksia järjestötyöstä. Illemmalla myös vapaata seurustelua ja mielipiteiden vaihtoa pidetään tärkeänä. Tutustuminen merellisen Kemin nähtävyyksiin on varmasti antoi-

saa. Myös liiton edustaja pyydetään osallistumaan opinto- ja retkeilypäiville. Tervetuloa!

OPINTO – JA RETKEILYPÄIVIEN LUENTO-OHJELMA:

Liiton pääsihteri **Esa Ylikoski** luennoi seuraavista aiheista:

Miten toteutuu varuskunnissa laki yhdenvertaisuudesta kirkkoon kuuluvien varusmiesten ja -naisten, kanta- ja väestön koulun ja uskonnotomien tasapuolisesta kohtelusta.

ET-opiskelusta, ajatuksen ja oman tunnon ja vakaumuksen vapaudesta, päiväkodeissa ja kouluissa.

Liiton kulttuuriohjelmaa uudistetaan. Uudeksi nimeksi tulee joko pe-

riaateohjelma tai tavoiteohjelma. Tämän uudistustyön valmistelun sisältö elokuussa 2012.

Norjassa muutettiin perustuslakia toukokuussa siten, että kirkko ja valtio erotettiin toisistaan. Mikä on tarkemmin uudistuksen sisältö ja Vapaa-ajattelijain liiton arvio asiasta?

Martti Vaattovaara luennoi aiheesta Valta ja vallankirous.

Tarkemmat tiedot ko. tapahtumasta löytyvät Kemin Vapaa – ajattelijain kotisivuilta <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/kemi>. Ajankohtaiset tiedot löytyvät osoitteesta: <http://keminvapaa-ajattelijat.blogspot.com>

ET sai tukea Kotkassa ja Turussa

Esa Ylikoski

Elämäntutkimustieto on ollut kevään aikana esillä useissa liiton jäsenyhdistysten tilaisuuksissa. Asia onkin mitä ajankohtaisinta, koska eduskunta pääsee pian päättämään asiasta vuosiksi eteenpäin. Kotkan tilaisuudessa huhtikuussa ja Turussa toukokuussa puhujana oli pääsihteri **Esa Ylikoski**.

Kotkan tilaisuus sai runsaasti huomiota Kymen Sanomissa, vaikka mukaan lupautuneelle opetustoimenjohtajalle tulikin este osallistua tilaisuuteen. Turussa toisena puhujana oli Petra Rosenberg, joka on Turun Protu-toiminnan vastaava sekä opiskelee katsomusaineiden opettajaksi.

Liiton esittämät tavoitteet elämäntutkimustiedon valinnaisuudesta kaikille saivat tukea molempien tilaisuuksien keskusteluissa. Samalla nousivat esiin uskonnon opetuksen ja uskonnon harjoittamisen ongelmat kouluissa.

Oulunseudun Vapaa-ajattelijoilta uusi stipendi

Jouko Saksio

Oulunseudun Vapaa-ajattelijat ry myöntää ensimmäisen Maria Jämsä-stipendin elämäntutkimustiedon (ET) kiitettävästä opiskelusta. 50 euron rahallisen tunnustuksen saa abiturientti ja tämän kevään ylioppilas **Alexander**

Vahera-Chibnik Oulun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiosta.

Lehtori **Jari Papusen** mukaan Vahera-Chibnik ”on aina ollut kiitettävän oppilas elämäntutkimustiedossa ja kirjoitti keuhkolla 2012 ylioppilastutkinnossa siitä eximia cum laude approbaturin, E.”

Maria Jämsä-stipendi on suunnattu kannustukseksi ansioituneelle lukion elämäntutkimustiedon opiskelijalle Oulussa. Vapaamuotoisissa haemuksissa tulee olla oppilaan nimi, koulu ja opettajan nimi. Seuraava tunnustus myönnetään toukokuussa 2013.

Jarlan sarjakuvaa jaettiin Kampissa

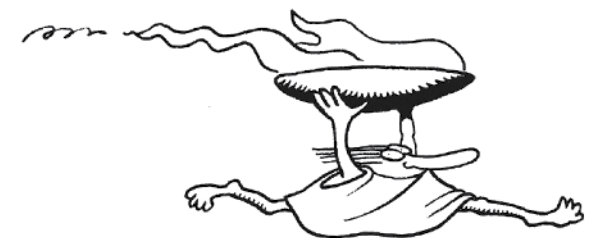
Suvi Auvinen

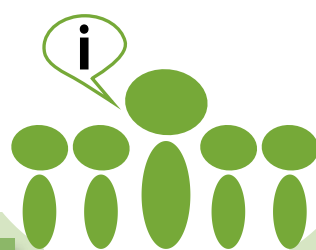
Tässä lehdessä (sivulta 11 alkaen) julkaistu **Pertti Jarlan** sarjakuva näki päivänvalon Helsingin vapaa-ajattelijoiden jakaessa sitä Kampin kappelin avajaisissa Helsingin Narinkkatorilla. Helsingin vapaa-ajattelijat ja Suomen Vapaa-ajattelijain liitto kritisoivat Kampin kappelia, joka yhdistää kirkon hengelliset palvelut ja Helsingin kaupungin sosiaalipalvelut.

– Kirkon erottaminen valtiosta on Vapaa-ajattelijain liiton ja sen jäsenyhdistysten tavoite. Kampin kappelihanke osoit-

taa entistä ajankohtaisemmaksi keskustelun julkisen vallan ja yhden uskonnollisen yhteisön suhteista, Vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtaja **Petri Karisma** arvioi. Helsingiläisistä 40 prosenttia ei kuulu kirkkoon. Vapaa-ajattelijoiden mie-

lestä parempi vaihtoehto olisi ollut rakentaa neutraali hiljentymistila, kuten sairaaloissa tai lentokentillä on tapana. Uskonnolliseen tilaan rakennettu sosiaalitoimisto ei huomioi ihmisen katso- muksen vapautta.

KYSYMYKSIÄ LEHDESTÄ – JA VASTAUKSIA

**Minne ilmoitan
osoitteenmuutokseni?**

Jos olet jonkin alueellisen vapaa-ajattelijayhdistyksen jäsen, ilmoita osoitteenmuutoksesi sinne. Yhdistys tarkistaa, että olet maksanut vuoden 2011 tai 2012 jäsenmaksun, ja jos asia on kunnossa, yhdistys ilmoittaa uuden osoitteesi liittoon. Yhdistysten osoitteet löydät lehden lopusta.

**Mitä teen,
jos lehti ei tule?**

Jos olet tai otaksut olevasi jonkin vapaa-ajattelijayhdistyksen jäsen, ilmoita asiasta sille. Yhdistys selvittää, oletko tuon yhdistyksen jäsen ja oletko maksanut jäsenmaksusi. Kun asia on selvitetty ja jäsenmaksu maksettu, yhdistys ilmoittaa siitä liittoon, ja lehti alkaa tulla.

**Kenelle lehti tulee ja
mistä alkaen?**

Vapaa Ajattelijat -lehti tulee sinulle vasta kun a) olet maksanut jäsenyhdistyksesi edellisen tai kuluvan vuoden jäsenmaksun, ja b) tuo jäsenyhdistys on ilmoittanut tämän tiedon ja osoitteesi liittoon.

Jos olet lehden maksullinen tilaaja, ilmoita osoitteen muutokset ja muut asiat suoraan lehdelle. Osoitteet ovat tämän lehden sisäkannessa.

VAPAA-AJATELIIJAT TOREILLE

Ihmisoikeusvaltuuskunta

Eduskunnan oikeusasiamies on 29.3.2012 asettanut Ihmisoikeusvaltuuskunnan neljäksi vuodeksi alkaen 1.4.2012. Siihen kuuluu 40 jäsentä, Vapaa-ajattelijain Liiton edustajana **Esa Ylikoski**. Asiasta tarkemmin toisaalla lehdessä.

Ansiomerkit

Liitolla on Ansiomerkkiyhjesääntö, jonka mukaan liitto voi myöntää ansiomerkkejä, palkintoja ja kunniamainintoja. Ohjesääntöä ollaan päivittämässä. Tällä hetkellä liittohallitus voi hakeuksesta myöntää lähinnä hopeisia ja kultaisia ansiomerkkejä. Muiden osalta järjestelyt ovat kesken.

**Yhdistyksen
ABC-tietopaketti
jäsenyhdistysten hallituksille**

Liitto valmistelee jäsenyhdistyksille tietopakettia, johon kerätään tietoa liiton ja jäsenyhdistysten tehtävistä, ohjeita, lomakkeita, asiakirjamalleja, yms. Yhdistykset voivat halutessaan käyttää niitä hyväksi järjestötyössä. Kysele asiaa tarkemmin yhdistykseltäsi.

**Vapaa-ajattelijat esillä
erilaisissa tapahtumissa**

Liitto pyrkii olemaan esillä erilaisissa valtakunnallisissa tapahtumissa ja päivillä. Näytteille ja saataville asetetaan

esitteitä ja liiton lehteä. Viimeksi olimme mukana Sosiaaliforumilla huhtikuussa Helsingissä. Jaossa oli uusinta lehteämme. Seuraava päämäärä ovat Educa -messut tammikuussa 2013 Helsingissä.

Liitto toivoo, että myös yhdistykset osallistuisivat alueellaan erilaisille päville ja tapahtumiin. Ne lisäävät näkyvyyttämme ja siten edesauttavat asiamme. Ajan mittaan liiton esitteet ja muu mahdollinen materiaali ovat yhdistysten käytettävissä.

**Kesäpäiviä ei
järjestetä
tänä vuonna**

Kun liitto viettää marraskuussa 75-vuotisjuhliaan, kesäpäiviä ei tänä kesänä järjestetty. Kesää 2013 ajatellen yhdistykset voivat harkita ilmoittautumistaan niiden järjestäjiksi. Kesäpäivät ovat useimmiten paikallisyhdistysten järjestämiä. Monesti ne kytkeytyvät jäsenyhdistysten omiin juhliin tai tilaisuuksiin. Miettikää, sopsisiko kesäpäivien 2013 järjestäminen yhdistyksellenne!

**Liittovaltuusto
kokoontui**

Valtuusto kokoontui kevätkokoukseen 17.5.2012. Sääntömääräisten asioiden lisäksi esillä oli liiton uuden ohjelmaluonnoksen runko sekä liiton kehiteillä oleva uusi ilme.

Toimistoon värikopiokone

Toimistoon on hankittu värikopiokone, jolla voidaan painaa mm. liiton uusinnassa olevia esitteitä ja muuta materiaalia eri kokoihin. Myös jäsenyhdistykset voivat painattaa sillä esim. jäsenlehtiään ja esitteitä. Lisää tietoa myöhemmin.

**Rovaniemen jäsenyhdistyksen
toiminta elvytetty**

Rovaniemen vapaa-ajattelijain yhdistys on aloittanut jälleen toimintansa. 10.5.2012 pidetyssä kokouksessa Rovaniemen vapaa-ajattelijain uudeksi puheenjohtajaksi valittiin **Anne Petranen**

Puhujakorvauksista

Liitto korvaa hakemuksesta perheille uskonnottomien juhlien puhujakulua. Ohjeet tästä on liiton verkkosivulla, jossa on myös hakemuslomake, samoin kuin Vapaa Ajattelijat lehdessä 5-6/2011. Jos rekisteröitynyt puhuja ei ota korvausta perheeltä, hän voi hakea liitolta matkakorvausta, jos matka on pitkä. Korvaus on 0,30 euroa/km. Matkalaskulomakkeen saa liiton sivustolta.

**Liiton uusi graafinen ilme
suunnitteilla**

Liiton graafista ilmettä ollaan uudistamassa. Ajan mittaan se tulee näkymään kaikessa liittoon liittyvässä niin sähköisessä kuin paperisessakin materiaalissa. Myös liiton verkkosivusto uudistuu.

Liitto ja sen jäsenyhdistykset

Tässä vähän selvitystä siitä, mikä on liiton ja sen jäsenyhdistysten rooli ja työnjakko.

Vapaa-ajattelijain liiton jäseniä ovat yhdistykset. Yhdistyksiä on 27, eli liitossa on 27 jäsentä. Yksittäiset henkilöt puolestaan ovat noiden yhdistysten jäseniä. Vapaa-ajattelijain liitolla ei ole henkilöjäseniä.

Yhdistyksiä kutsutaan myös jäsenyhdistyksiksi, ja ne siis muodostavat Vapaa-ajattelijain liiton. Jäsenyhdistykset

hoitavat kaikki jäsenasiat kuten uusien jäsenten ottamiset, jäsenmaksut, osoitteen muutokset, ottaa vastaan mahdolliset eroilmoitukset, jne. Jäsenyhdistyksen jäseneksi voi kuitenkin ilmoittautua myös liiton sivustolla olevalla lomakkeella, joka sitten toimitetaan ko. yhdistykselle.

Liitto ei pidä rekisteriä yksittäisistä henkilöistä. Liitolla on kuitenkin Vapaa Ajattelijat -lehden postituslista, muutenhan lehteä ei tulisi. Postituslistassa on

niiden henkilöiden nimet ja osoitteet, jotka jäsenyhdistykset ovat ilmoittaneet liittoon ja joiden jäsenmaksut yhdistykset ovat ilmoittaneet saaneensa. Vuoden lopulla jäsenyhdistykset tilittävät liitolle jokaisen maksaneen jäsenensä osalta liittomaksun.

Liiton ja sen jäsenyhdistysten muusta työnjaosta ja organisaatiosta saat lisätietoja liiton sivustolta ja säännöistä. Myös kyselemällä esim. yhdistysten kokouksissa asiat selviävät.

Liiton 75-vuotisjuhla

Liiton 75-vuotisjuhlat pidetään Pyhäinpäivänä lauantaina 3.11.2012 Käpylän työväentalolla Helsingissä. Ohjelmasta, kutsuista ja muista järjestelyistä tarkemmin syysyn numerossa. Liitto on perustettu 21.11.1937. Liitto toivoo, että myös jäsenyhdistykset huomioivat juhluvoden omissa yhteyksissään.

Juhlavuotta täydentäisi myös, jos Vapaa Ajattelijat -lehti saisi seuraavissa numeroissaan julkaistavakseen lyhyitä jäsenyhdistysten historioita. Niissä voitaisiin kertoa aivan lyhyesti, milloin yhdistys on perustettu, miten se on aikojen saatossa toiminut, kuinka paljon jäseniä siinä tällä hetkellä on ja mikä mah-

dollisesti on ollut sen suurin anti vapaa-ajatteluliikkeelle. Kuka aloittaisi sarjan ”Vapaan ajattelun vaiheita”? Lähetä jäsenyhdistyksesi lyhyt historia toimituskunnalle toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi. Toimitus varaa oikeuden muokata sitä kuten muutakin sille lähetettyä materiaalia.

Kissansilmäsi

Sinun kissansilmäsi hurmasivat,
heti alussa.
Ne pelottavat, kiehtovalla tavalla.
Haluaisin silittää,
kultaista harjaasi, korviesi taustaa,
korvakorun reunaan, hipaista.

Se on kaunista, vaarallisen kaunista.
Sinä olet kissa.
Ilmestyt yössä, yht’äkkiä.
Hurmaat saaliisi, Sensuellilla ryhdillä,
heiluttaen huntuaasi
ja sitten, puraiset arvaamatta,
juuri oikeasta paikasta, syvältä.
Kerta riittää.

Olenko valmis,
maksamaan tämän hinnan, taas?
Hetkestä, silmiesi loisteessa.
Kissankulta kimaltelee,
ja minä raukka,
vaskoolin kanssa,
rännin laidalla.
Uskoen tuleviin rikkauksiin.
Viimeinkin.

**KIRJOITTAJA:
*Jari Makkonen***

SIJAINTI
Jyväskylä

HARRASTUKSET
Musiikki, kitaran
soitto, kappaleiden
teko, kuvataide,
sarjakuvat,
tekstien kirjoitus,
proosarunous

LEMPIMUSIIKKI
King Crimson, Pekka
Pohjola, Porcupine
tree, Jazz, Proge,
kaikki hyvä

Seuraavassa numerossa - 3 /2012

Vapaa-ajattelijoiden Parhaat tempaukset

Miltä näytti Uskomaton Suomi 75 vuotta sitten?

Sekulaari Suomi 2030

Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistykset

FORSSAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Juha Toivonen • Tölkkaari 4 A 8 • 30420 FORSSA
• puh. 044 592 0210 • forssa@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Ilkka Vuorikuru • Neljäs linja 1 • 00530 Helsinki •
puh. 050 468 5332 • helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN YLIOPISTON VAPAA-AJATTELI- JAYHDISTYS PROMETHEUS R.Y.

pj. Janne Vainio • Vedenottamontie 12 E 38 •
00980 Helsinki • puh. 050 365 6808 • promethe-
us@vapaa-ajattelijat.fi

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATTELI- JAT R.Y.

pj. Ari Sulopuisto • Karhuntie 27 • 80230 Joensuu •
puh. 040 5713 989 • joensuu@vapaa-ajattelijat.fi

KAINUUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Aki Räisänen • Sudenpolku 11 B 24 • 87300 Ka-
jaani • puh. 050 5948 501 • kainuu@vapaa-ajat-
telijat.fi

KARKKILAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Jorma Snellman • Ulla Kindstedt (sihteeri) •
Korvenkatu 8 • 03600 Karkkila • puh. (iltaisin) 09
225 5930 • karkkila@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5 • 94700 Kemi •
puh. 040 5572215 • kemi@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Anita Törn • Vesikansantie 1131 • 77240 Halko-
kumpu • ks@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Lasse Pylkki • Hakalantie 40 • 04380 Tuusula • puh. 050
5715795 • keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

KOTKAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

Karjalantie 2-4 • 48600 KOTKA • puh. 05 218 6047 • kotka@
vapaa-ajattelijat.fi

KOUVOLAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Heljä Pekkalin • Killingintie 4 B 19 • 45700 Kuusankoski •
puh. 040 704 4638 • kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

LAHDEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

Saimaankatu 3-5 B 34 • 15140 LAHTI • puh. 03 782 7408 •
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN VAPAA-AJATTE- LIJAT R.Y.

pj. Tomi Pinomäki • Sollinpellonkatu 8 8 • 53300 Lappeen-
ranta • lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Reijo Raappana • Raappanantie 7 • 95830 Vaattojärvi •
puh. 044 271 4466 • luoteis-lappi@vapaa-ajattelijat.fi

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT RY

c/o MOISA, Vellamonkatu 4 • 08100 Lohja • lansi-uusimaa@
vapaa-ajattelijat.fi

NOKIAN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5 • 37120 Nokia • nokia@
vapaa-ajattelijat.fi

OULUNSEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 41 • 90250 Oulu • puh.
040 536 0345 • oulu@vapaa-ajattelijat.fi

PORVOON SEUDUN VAPAA-AJATTELIJAT - BOR- GÅNEJDENS FRITÄNKARE R.Y.

pj. Aimo Törmänen • Tarmolankatu 24 C 23 • 06100 Por-
voo • puh. 040 748 1022 • porvoo@vapaa-ajattelijat.fi

RAISION VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Niko Saarinen • sihteeri Arres Lindqvist • Valpuri In-
namaan katu 12 F 81 • 20610 Turku • raisio@vapaa-
ajattelijat.fi

ROVANIEMEN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Anne Petranen • rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi

SATAKUNNAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

pj. Arvid Saarinen • Yrjönkatu 11 A 7 • 28100 Pori • puh.
0400 833 210 • satakunta@vapaa-ajattelijat.fi

SEINÄJOEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

seinajoki@vapaa-ajattelijat.fi

TAMPEREEN VAPAA-AJATTELIJAT RY

Yliopistonkatu 58 B • 33100 Tampere • puh. 045 130
3837 • tampere@vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Antti Ellonen • Mittarinkatu 2 as 1 • 20100 Turku •
puh. 044 209 0445 • turku@vapaa-ajattelijat.fi

VAASAN VAPAA-AJATTELIJAT RY

**VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON VUOKSENLAAK-
SON YHDISTYS R.Y.**

pj. Hannes Koivumäki • puh. 050 555 7793 • vuoksen-
laakso@vapaa-ajattelijat.fi

VARKAUDEN VAPAA-AJATTELIJAT R.Y.

pj. Taisto Kaukonen • Toritorppa • Petroskoinkatu 18 •
78200 VARKAUS • puh. 017 552 7277 • varkaus@vapaa-
ajattelijat.fi